

Putovanja

start

mjesečnik za turizam i zaštitu okoliša

Broj 20

www.bhputovanja.com

BESPLATNO

Sva čuda visočkih piramida

Brad Pitt na ulazu u labirint Ravne

Beč - jedna od najpopularnijih
evropskih turističkih destinacija

Jedna od priča o gradnji
stolačke Inat ćuprije

Svako ko želi da uživa u životu mora posjetiti BiH

Proputovao je 93 zemlje i sakupio bogato
turističko iskustvo koje sada prenosi drugima

Andy Lee Graham, Amerikanac iz Indijane, rođen u malog gradu što se zove Angola, putuje svijetom već punih 16 godina. Bez pauze. Smatra da obilazi svijet duže od svih putnika svijeta.

- Neki putuju dvije ili tri godine, pa se smire. Neki, opet, putuju po svijetu mjesec dana pa borave u svojoj zemlji naredna dva ili tri... Ja u Americi nisam proveo duže od 20 dana u jednoj godini tokom posljednjih 16 godina - kaže Graham.

Studirao je filozofiju i psihologiju, vrlo uspješno se bavio prodajom nekretnina, u jednom je trenutku raspolagao sa više od 230 kuća.

PRENOĆIŠTE ZA 10 DOLARA

- Te 1998. godine, negdje u decembru, otputovao sam u Meksiko. Tada obično nema mnogo posla pa sam mogao uzeti šest sedmica odmora. Ležao sam na predivnoj plaži Akapulka posljednje, šeste sedmice i razmišljao sam šta dalje treba da radim. Kome koju kuću moram prodati, sa kim se moram sastati, koga pozvati telefonom, koju banku posjetiti... I shvatio je.

- Više ne želim da živim takav život. Želim putovati, živjeti, uživati, ležati na plaži, razgovarati sa ljudima bez krajnjeg cilja. Bez obaveze da budem ljubazan i razložan da bih nekome prodao kuću...

Vratio se kući i prodao sve što je imao. Pokretno i nepokretno.

- Taj novac mi je omogućio da putujem naredne dvije godine. Tada još ništa nisam znao i, mogu slobodno reći, potrošio sam mnogo više nego što sam trebao. Danas znam da u svakom gradu u cijelom svijetu mogu naći prenoćište za 10 dolara, a u nekim državama i za mnogo manje. Prvi mjesec mog neprestanog putovanja samo za telefonske troškove potrošio sam 500 dolara. Sada je sve potpuno drugačije. Imam mnogo putovanja iza sebe, tehnologija je drugačija, bolja. Želio je putovati, ali novac se polako topio...

- Sve vrijeme sam razmišljao o tome kako napraviti neku vrstu *perpetuum mobilea*, kako putovati bez prestanka, jer nakon druge godine sam već postao neizlječivi ovisnik o putovanjima. Kako naći novac za

ovakav način života? To je doba revolucije dot-kom kompanija, da vas podsjetim. Internet je bio u vrtoglavom usponu. Napravio sam svoju web-stranu, počeo dijeliti svoja iskustva sa drugima. Počeo sam dijeliti savjete drugim putnicima, imao sam pregršt korisnih informacija. Naravno, besplatno. I, siguran sam, imam dokaze, da je svako kome sam dao savjet o bilo kom putovanju, uštedio pristojnu sumu novca. Google Ad Sense, odjel za oglašavanje velikog Googla, postao mi je najveći prijatelj i finansijer.

Oglašavali su hotele, turističke agencije, aviokompanije, putnička osiguranja, mobitele... A sve na mojoj web-stranici... Svakoga mjeseca sam dobivao ček sa pozamašnom sumom koja mi je omogućavala da putujem bez ikakve brige o finansijama.

VOLI TROPSKE KRAJEVE

Danas, 16 godina nakon što se odlučio za ovaj nevjerojatno uzbudljivi, rijetko viđeni način života, Andy posjeduje više od 100 web-stranica koje se bave putovanjima na sve moguće načine. Veliki je to broj pa mu pomaže Indijac, koji vodi računa o svemu što je potrebno.

Naravno, redovnu i prilično veliku platu prima svakoga mjeseca... A Andy putuje širom svijeta, razgovara sa lokalnim stanovništvom, sve to snima svojom već zastarjelom kamerom te svakoga dana, svih 365 dana u godini, objavljuje svoje kratke filmove na svojoj web-stranici. Svakoga dana na njegovoj web-strani možete saznati gdje se trenutno nalazi, šta radi, sa kim se druži, koje su cijene smještaja u državi u kojoj trenutno boravi, pošto je hrana, kako ljudi žive, kako je vrijeme... Ko želi putovati može kupiti sat konsultacija sa Andyem. To će vas

KORISNI SAVJETI O PUTOVANJIMA (ANDY GRAHAM)

Potrudite se da u novu zemlju ili grad doputujete rano ujutro. Tako ćete moći ispraviti sve moguće pogreške koje ste napravili prilikom planiranja.

Imajte uz sebe uvijek dva telefona. Jedan smartfon, koji će Vam omogućiti besplatno korištenje interneta, i drugi, u koji možete ubaciti lokalnu karticu.

Rezervirajte svoja putovanja avionom najmanje dva mjeseca unaprijed. Izbjegavajte velike gradove. Radije kupujte karte koje vas vode na aerodrome blizu većih gradova. Zapamtite - manji aerodromi, karta je mnogo jeftinija.

Nikada ne nosite mnogo prtljaga. Imate samo dvije ruke. Sve što vam možda treba možete kupiti.

Bankomat koristite radnim danom, rano ujutro. Preko vikenda se bankomati brzo isprazne.

Imajte uz sebe uvijek gotov novac. Ne previše. Tek da možete platiti hranu i hostel za nekoliko dana. Ja

obično novac držim u više džepova. Putujte danju. Družite se i razgovarajte sa ljudima. Potrudite se da saznate kako rade, šta rade i kako žive. Noć provedena u kafeu, hotelskom baru, za šankom na plaži vam nikada ništa dobro neće donijeti. I neće se razlikovati od pijane noći koju ste mogli doživjeti u svom gradu. Putujte polako. Najbolja mjera je 30 dana. Ako se dobro organizujete, koštati će vas kao sedam dana putovanja kupljenog preko putničke agencije.

Ako želite putovati i uživati, potrošiti minimalno, a osjećati se kao bogataš, nikada, nikada ne iznajmljujte auto. Ne vozite tuđim putevima. Autobus je najjeftinije prevozno sredstvo. A nije loše, ponekada, i prepješčiti ta 2-3, pa ako treba i pet kilometara.

Ne vjerujte previše oglasima u novinama i na internetu. Iza DOBRE KRITIKE uvijek stoji MOĆNI OGLAŠIVAČ.

SNIMAM I PIŠEM ONO ŠTO VIDIM

Graham je imao mnoštvo ponuda od oglašivača koje se, najčešće, u svijetu marketinga ne odbijaju.

- Većinu sam morao odbiti. Ja snimam i pišem ono što vidim. Ne želim i ne mogu da uljepšavam stvarnost. Ako na web-stranici piše da hostel ima ormarić sa bravom, a ja ga u sobi ne nađem - to je ono što ću napisati. Ako je web-strana slagala mene, moram nositi sve svoje stvari cijeli dan dok hodam novom zemljom i novim gradom... Ne želim takvo sranje priuštiti i sljedećem putniku. Moram napisati sve o tom hostelu, onako kako jeste. Ili snimiti; obično snimim kako izgleda soba.

koštati 50 dolara za sat vremena. Uštedjet ćete mnogo više. I nećete imati problema na putovanju. Jer Andy je taj put već prešao. - Prije svega me zanimaju ljudi, uživam u tome da razgovaram sa ljudima. Važna mi je, jako važna i klima države koju posjećujem. Ne shvatam šta je lijepo u tome da se probijam kroz snijeg sat vremena da bih prešao 500 metara. Stoga obožavam toplije, tropske krajeve. Građevine, izgled grada i naselja su mi također jako važni. Lijepo je uvijek i na svakome mjestu na svijetu lijepo... Istorija mi nije toliko važna mada sam, na svim putovanjima, naučio sve što treba da znam. Mi Amerikanci nemamo baš dugu istoriju i možda je to razlog zbog koga baš i ne polažem previše pažnje onome što je bilo prije sto ili 200 godina u gradu u kome se nalazim danas. Ipak, od svega mu je najvažniji prvi utisak o državi u koju je tek stigao.

- Tačno, kao i uvijek, kao u svemu, najvažniji mi je prvi utisak. Reći ću vam primjer - tražio sam vizu za Rusiju i službenica u ambasadi mi je rekla: *Endi, naplatit ću ti vizu za Rusiju najviše što mogu jer su Amerikanci, prije mjesec dana, odbili moj zahtjev za vizu.* E, neka mi sada neko objasni kako se ja mogu dobro osjećati u takvoj zemlji? Malo mi je nedostajalo da se vratim, da zaboravim na putovanje po Rusiji. Kakve ja veze imam sa njenom aplikacijom za vizu? Mnogo mi se čudnih i zanimljivih stvari dešavalo u ovih 16 godina neprestanog putovanja. Tajna ćevapčića

Prvi dojmovi Andya Grahama o Bosni i Hercegovini, putnika sa najdužim stažom neprestanog putovanja po svijetu, sasvim su pozitivni.

- Kada sam došao u Mostar iz Hrvatske, odmah, tek po izlasku iz autobusa, istoga trena, naišao sam na ljude spremne da

ŠTA VI U BIH RADITE PA IMATE OVAKO PRELIJEPE ŽENE?

- Sve mi je jasno, ali jedno ne razumijem. Šta vi u BiH jedete, koliko dnevno trčite, čime se bavite pa imate ovako prelijepe, vitke, pametne i obrazovane žene. Ovakvo nešto nisam vidio nigdje. A proputovao sam 93 zemlje svijeta. Za sada!

mi pomognu, pokažu put ka hostelu koji sam tražio, da mi kažu gdje i šta mogu jesti, a sve s osmijehom. U Sarajevu je bilo još bolje... Dečko koga sam upoznao u tramvaju, tek što sam izašao iz autobusa, odveo me do hostela koji sam prethodno rezervisao. Ovo je predivna zemlja sa predivnim ljudima. Imate nevjerojatnu perspektivu jer svako normalan, svako ko želi sebi dobro, svako ko želi da uživa u životu, mora po-

dača... To je rijetkost u svijetu da kobasice predstavljaju specijalitet, delikates... Očigledno svaki proizvođač jako vodi računa o kvalitetu prehrambenih proizvoda. Kod nas u Americi se hrana radi za ogroman broj ljudi i svi koji drže do sebe i svoga zdravlja nikada neće okusiti nikakvu kobasicu, salamu, paštetu. Ovdje sam baš dobro jeo i, definitivno, svakome preporučujem da proba sve vrste vaše hrane. Sve je ukusno i zdravo. Provjerio sam, ne koristite sve one čudne, često opasne dodatke, koji nas mogu dovesti do teških bolesti. Rok trajanja hrane je kraći. I to je jasno naznačeno na svakom prehrambenom proizvodu. Samo treba čitati.

USKORO KNJIGA O 100 ZEMALJA SVIJETA

Za relativno kratko vrijeme Andyju se BiH svidjela toliko da je odlučio doći ponovo. Najmanje mjesec, a najviše tri.

- Kada čovjek negdje doputuje i ostane duže od tri mjeseca onda može reći da tamo već živi. Nig-

dje nisam ostao duže od tri mjeseca. Ima takvih mjesta svuda na svijetu, gradova gdje bih rado ostao duže, ali... Ja želim putovati, razgovarati sa ljudima. Vidjeti cijeli svijet.

Andy, naravno, i dalje putuje. Sljedeća destinacija je Srbija, pa Crna Gora, Kosovo, Albanija, Grčka... Odlučio je, do kraja ove, 2014. godine napisat će i izdati knjigu „100 zemalja svijeta“. Izdavač mu je već nervozan i čeka nove priče iz novih zemalja. Mi Balkanci ćemo, očigledno, biti pri kraju knjige... Ne zato što smo na kraju svijeta.

- Želim biti iskren do kraja. Došao sam iz Indijane prije nekih mjesec dana u Norvešku, u Oslo. Želio sam vidjeti svoju bivšu djevojku. Zvao me moj izdavač i jednostavno rekao: *Tvoju knjigu o 100 zemalja koje si proputovao moramo izdati do kraja ove godine. Sada imamo tekst za 93 zemlje. Nedostaje nam sedam zemalja. Uradi sve što misliš da treba, ali šalji tekstove što brže možeš.* I tako sam se odlučio za ovaj dio svijeta. Nakon Norveške sam bio u Hrvatskoj, potom u Bosni i Hercegovini, idem za Srbiju, onda za Crnu Goru, Kosovo, Albaniju, Rumuniju, Bugarsku, Grčku... Nadam se da će izdavač biti zadovoljan. A ja svakako jesam. ●

Graham: Putuje svijetom i dobro zarađuje od toga

sjetiti Bosnu i Hercegovinu. Definitivno, ovdje ću se vratiti.

Nisu samo ljudi ti koji su ga oduševili u BiH.

- Da mogu, svaki bih dan jeo ćevape i burek. Probao sam dobiti recept za ćevape, ali... nema šansi. To je hrana, to je brend koji morate razvijati, zaštititi, reklamirati... Odavno ništa tako dobro nisam pojeo. I moram dodati najveći kompliment koji mogu dati bilo kojoj državi ili gradu – ovdje sam jeo kobasice raznih proizvo-

NISAM HTIO DA LAŽEM O „NAJBOLJIM“ PLAŽAMA

Andy je imao, i još ima, ogromnu šansu da postane tv-zvijezda

- Zvali su me više puta sa nekoliko tv-stanica, svjetski poznatih kablovskih kanala koji se isključivo bave putovanjima. Bile bi to, sigurno, dobre emisije. Ali, posljednji put, nema tome ni dva mjeseca, tražili su da nešto napravim na temu „25 najboljih plaža na svijetu“. Ta tv-stanica je jako, jako poznata, rekao bih najvažnija na svijetu kada je riječ o putovanjima. Najljepše od svega je to što sam ja bio na 23 od tih 25 plaža. Trebao sam otići na još 2-3 tri plaže ovo ljeto što mi, fizički, nije bio nikakav problem. Zarada koju su nudili je bila zaista ogromna. Mogao sam sebi, sa tim parama, priuštiti komotno putovanje, bez ikakve štednje, još najmanje 24 mjeseca... No, tražili su da lažem! Tražili su da ne govorim ništa ružno o tim najboljim plažama svijeta... Ponavljam, od 25 najljepših plaža svijeta po odabiru te kablovske TV, ja sam boravio, živio na 23. Na 15 tih plaža se nikada ne bih vratio. Nikada! Ne želim sada govoriti o detaljima, higijeni, atmosferi... Ukratko, na neke od tih tzv. seksi plaža, najljepših plaža svijeta, ne bih poslao ni svoga neprijatelja.

NOVINAR I PUTOPISAC KEN DŽENINGS

GALEŠNJAK JE NAJSLAĐE OSTRVO NA SVIJETU

Ostrvo Galešnjak, u zadarskom arhipelagu, oduvijek privlači pažnju svojim ne-svakidašnjim srcolikim oblikom. Sve više zaljubljenih parova zakazuje venčanja na ovom ostrvu, pa se često naziva i „ostrvom ljubavi“.

Zahvaljujući novinaru i putopiscu „Huffington Posta“ Kenu Dženingsu, Galešnjak je dobio titulu „najslađeg ostrva na svijetu“.

„Ovo najslađe ostrvo na svijetu nenaseljeno

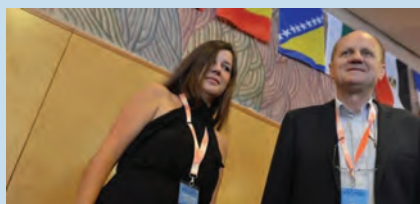

je i izgleda božanstveno gledano iz vazduha“, napisao je Dženings.

Ostrvo Galešnjak primijetio je Napoleonov kartograf još davne 1806. godine, a popularnost mu je naglo porasla nakon što je za Google Earth 2009. snimljen iz vazduha. Vlasništvo je porodice Jureško, koja planira da iskoristi njegovu popularnost, pa je ostrvo već preimenovano u „Ostrvo za zaljubljene“, a vlasnici planiraju i sadnju maslinika kako bi bilo što ljepše za ceremonije vjenčanja.

KONGRES U BUDIMPEŠTI

BH. NOVINARI ČLANOVI FIJET-a

Na 56. Kongresu FIJET-a (Fédération Internationale des Journalistes et Ecrivains

du Tourisme), najstarijeg i najvećeg profesionalnog udruženja turističkih novinara i pisaca o turizmu u svijetu, održanom u Budimpešti, Bosanskohercegovačko udruženje turističkih novinara i pisaca o turizmu primljeno je u članstvo ove renomirane međunarodne organizacije.

FIJET su 1954. godine u Parizu osnovali turistički novinari Francuske, Belgije i Luksemburga. Promovisali su turistička putovanja u cilju mira i prijateljstva, ali i najbrže ekonomske obnove svojih Drugim svjetskim ratom osiromašenih zemalja.

Članovi FIJET Bosna i Hercegovina su turistički novinari iz raznih medija uključujući i tzv. frilensere. FIJET Bosna i Hercegovina ima za cilj da, kroz saradnju sa kolegama iz regiona i ostatka svijeta, doprinese stvaranju pozitivnog imidža Bosne i Hercegovine i unapređenju turizma. Aktivnosti udruženja su usmjerene na promociju, razvoj i unapređenje turizma, kulture, historijskih vrijednosti, tolerancije i mira, promociju BiH kao turističke destinacije i destinacija ostalih članica svjetskog udruženja, kao i promociju profesionalnih novinarskih standarda u turizmu.

Ove godine FIJET slavi 60 godina postojanja, a u svoje redove je, uz BiH, primio i nacionalno udruženje turističkih novinara Maroka.

PREKOGRANIČNA SARADNJA

SRBIJA I RS ZAJEDNO NA TURISTIČKOJ MAPI EVROPE

Objedinjavanje turističkih ponuda dva pogranična mesta u Republici Srpskoj i Srbiji, odnosno od Mećavnika u Mokroj Gori do Andrićgrada u Višegradu, jedna je od šansi Srbije da se probije na evropsko turističko tržište, ocjena je predstavnika turističkih organizacija ova dva grada.

- Ponuda koja bi obuhvatila Moku Goru, Mećavnik (uskotračnu željezničku prugu), Šargansku osmicu, Andrićgrad, bila bi neponovljiv turistički paket u ovom dijelu Evrope - istakao je domaćin Andrićgrada Ljubomir Jelisijević, u nedavnoj izjavi za agenciju Beta.

NAKON TUZLE

OD LJETA 2015. TRI RUTE WIZZ AIR-a SA SARAJEVSKOG AERODROMA

Federalni ministar prometa i komunikacija Enver Bijedić, sa saradnicima i predstavnicima Međunarodnog aerodroma Sarajevo, održao je u

sjedištu Vlade Federacije BiH u Sarajevu sastanak sa generalnim direktorom niskotarifne aviokompanije Wizz Air, Jozsefom Varadijem.

Na sastanku je istaknuto da uprava kompanije želi razmotriti mogućnost saradnje i otvaranja linija sa Međunarodnog aerodroma Sarajevo. Ministar Bijedić je

pozdravio iskazanu namjeru i obećao svu potrebnu podršku, te rekao da se nada da će pregovori s upravom Međunarodnog aerodroma Sarajevo rezultirati, kako je planirano, sa tri rute Wizz Aira već u ljeto 2015. godine. Inače, u proteklih 15 mjeseci sa pet direktnih linija Wizz Aira, Aerodrom Tuzla je ostvario promet od 150 hiljada putnika.

NIJE POMOGAO NI BETONSKI ZID

MEDVJEDICA SA MEČADIMA OLIZALA 100 KG MEDA

Jedan od pčelinjaka u naselju Kasetići kod Hadžića, blizu Sarajeva, čiji je vlasnik Meho Sokolović, medvjedi su u manje od mjesec dana napali tri puta, a posljednji put uništili su više od 100 kilograma hrane.

Sokolović je istakao da je pčelinjak od 150 košnica zaštićen armaturnom ogradom, „osmicom“, i betonskim zidom od metar visine, ali da to medvjedima nije predstavljalo problem. Smatra da je posljednju štetu napravila medvjedica koju je video sa dva mečeta.

Prema procjenama lovaca, medvjedica je teška oko 250 kilograma. Sokolović kaže da ranijih godina nije imao problema tog tipa, a ističe da ni najstariji stanovnik Kasetića ne pamti da su medvjedi dolazili u naselje.

Istina o visočkim piramidama će se (raz) otkriti kad-tad, a dok je čekamo odlučili smo da u mjesecu septembru, dakle izvan turističke sezone, posjetimo Visoko, kako bi na licu mjesta vidjeli šta se dešava na terenu i kakve to zapravo ekonomske efekte ima cijela priča i istraživanje koje je prije devet godina započeo **Semir Osmanagić**.

Na štandu sa suvenirima, u dnu piramide Sunca, na putu prema ostacima srednjovjekovnog grada Visoki nalazimo vlasnika Nedžada Šećerovića, sa kojim smo razgovarali o tome šta se sve u Visokom promijenilo od 2005. do danas.

HOTEL NA PIRAMIDI SUNCA

Odmah nas upućuje na kratku šetnju ulicama grada tokom koje ćemo čuti najmanje šest različitih jezika. Prije Osmanagića, kaže, to je za Visoko bila misaona imenica. Posjetioci ostaju i po mjesec dana, vikendom ili po sedam dana, a tu su i stalne grupe volontera koji radi na istraživanju i čišćenju.

Najviše turista je iz Slovenije, ali ih ima i iz Austrije, Mađarske, Njemačke. Veće grupe idu u Sarajevo, a u Visokom su na dnevnom obilasku. Nažalost, Visoko ne može prihvatiti veće grupe, priča nam Šećerović i konstatuje da grad još uvijek nije spreman za turizam.

- Ovdje k'o da je udario grom iz vedra neba. Visoko je zanatski grad. Sad se malo, pomalo uklapamo - pojašnjava.

Ratni vojni je invalid i od 2006. živi od ovog posla i tvrdi da ovakvih kao on u Visokom ima još mnogo. O istraživanju i Semiru Osmanagiću misli sve pozitivno i tvrdi da isto misli 80% građana Visokog. Suvenirir koje prodaje većinom su domaće proizvodnje; tu su glinene posude, ručni radovi od kože, drvenarija majstora sa Goduše, zatim radovi u bakru.

Kaže da opština ni danas ne prilazi turizmu kako bi trebalo, ali i da je to i građanima nepoznanica, da trebaju edukaciju. Smatra da sve to koči dosta investicija i pokazuje nam rukom na okolno područje.

- Sve što pogledate zemlje okolo, to su sve pokupovali ljudi iz Malezije, Njemačke, Australije... Znači, to su sada novi vlasnici - kaže Šećerović i sve potkrepljuje i infomacijom da će investitor iz Njemačke na piramidi Sunca graditi hotel. Prema njegovoj slobodnoj procjeni, zbog kiše i lošeg vremena, ove godine

SVA ČUDA VISOČKIH PIRAMIDA

Brad Pitt u labirint

Život u Visokom bi se mogao podijeliti na onaj prije i poslije Semira Osmanagića. Na ulicama se može čuti najmanje šest različitih svjetskih jezika, što je ovdje nekada bila misaona imenica

je dvije trećine gostiju manje u odnosu na prošlu.

Iz Fondacije Arheološki park: Bosanska piramida Sunca kažu da je ove godine bilo između 15 i 20 hiljada posjetilaca.

SPIRITUALNI CENTAR SVIJETA

Na piramidi Sunca, ispod zidina kraljevskog grada Visoki, nalazimo Šandora Džerfija iz Splita. Ovaj Mađar, pomorac u penziji, porijeklom je iz Banata. Na sunčanom, ali vjetrovitom danu gol je do struka, bos i raščupan. Društvo mu je pravio mještanim iz obližnjeg naselja, a pored njega su stalno prolazili turisti, u paru ili grupama koji su se spuštali ili penjali prema zidinama kraljevskog grada.

U potrazi je za zdravljem jer je jedino rješenje koje doktori imaju za njegov še-

STRATEGIJA RAZVOJA VISOKOG ĆE DATI PREDNOST TURIZMU

I u Opštini Visoko ističu da evidentno nema dovoljno kapaciteta, ali i da se radi na tome da se to promijeni. Takođe, ove godine su se javila mnoga pravna i fizička lica da izgrade i otvore ugostiteljske objekte za smještaj gostiju, postoji zainteresovanost i započete su procedure. U toku je izrada strategije razvoja opštine Visoko i do kraja ove godine ona bi trebala biti usvojena.

- Tu ćemo uveliko dati prednost turizmu kao grani privrede, već smo i napravili partnerske grupe vezano za turizam - rekla je Suada Koljenović, šefica Odsjeka za privredu Općine Visoko, te dodala da je prije mjesec dana oformljen i Privredni savjet opštinske načelnice koji, na sjednici planiranoj za oktobar, namjerava „razmatrati sve podatke o istraživanjima i doкле se došlo, kako bi se upoznao Privredni savjet i eventualno donijele smjernice vezane za aktivnosti Općine u tom smislu“.

služuju puno ozbiljniji pristup, više pažnje i od strane države i od politike.

- Ovdje rade entuzijasti, dolaze volonteri iz cijelog svijeta da bi nešto kopali, čistili. Ipak su ovo i građevine i energetske strojeve koje zapravo ni ljudi nisu gradili - vjeruje Šandor.

Čudesnu priču o energetskim i magičnim vrijednostima piramida potvrđuje nam i grupa turista iz Ptuja (Slovenija). Njih dvadesetak, okupljeni oko iste ideje, stoje u nizu jedan do drugog na zidu ostataka srednjovjekovnog grada Visoki, lica okrenutih prema nebu, neki držeći se za ruke, neki dlanova okrenutih prema gore, nakon čega slijedi ritual grljenja.

Kasnije nam rekoše da je sve to zbog prenosa i harmonizacije energije, ljubavi i prijateljstva. I nije to jedina grupa ovdje na piramidama koja je došla u potrazi za obnovom i uspostavljanjem ravnoteže između duhovnog i materijalnog ili u potrazi za izlječenjem. Puno je dobrih ljudi ovdje u želji da se širi razumijevanje, kaže jedan od prisutnih.

LJUTI NA NOVINARE

Mustafa Sejdić se kao dijete igrao na prostoru piramide Sunca, u pećini, tunelima... Danas je trgovac suvenirima ispred Labirinta pozitivne energije. Kamenje na njegovom štandu je sa okolnih mjesta. Kaže da pomaže

na ulazu Ravnice

ćer i njegove noge da ih, kako kaže, kad istrule odsjeku.

- Ovdje špartam, jedan dan piramida Mjeseca, drugi Tumulusi, onda tuneli, piramida Sunca. Energetski mi je najjača piramida Sunca, a najveći utjecaj na zdravlje i regeneraciju osjećam u tunelima, gdje su veliki megaliti - objašnjava nam Šandor i dodaje da se bavio alternativnim energetskim vježbama poput reikia, da je dosta senzibilan i da može osjetiti strujanje pozitivnih zračenja megalita u tunelima. Nije mu prvi put da je u Visokom, ali je po prvi put došao sam. Već je sedam dana ov-

dje i u šali kaže da ostaje sve dok ima para. Došao je kombijem, u kući putujućoj, malo se zadržavao u gradovima u Bosni i Hercegovini kroz koje je prolazio i stigao na piramide. Zaključuje da piramide za-

Fondaciji, ali i da ona pomaže njega, a za Osmanagića da je stručnjak i Božiji dar. Ljut je na novinare koji pišu protiv njega i Fondacije. A, njega, Osmanagića, Visočani vole, on im je donio hljeb, omogućio rad i zaradu. Kritikuje i nedovoljnu podršku od grada Visokog i načelnice.

- Osmanagić za Visoko je kralj, da je ovakvih još pet ljudi u BiH, mi bismo bili Švicarska - kaže Sejdić. I on tvrdi da je ove godine posao opao zbog lošeg vremena, poplava, demona - stracija i da se osjeti nedostatak domaćih posjetilaca, ali je zahvalan Bogu da Osmanagić može sve da izdrži i da nađe ljude koji će da mu pomognu. Ma, da, kaže, Osmanagić to i ne traži, on tiho priča, tih je i blag, opisuje Sejdić.

- Ovo je dobro za grad, stanovništvo Visokog, Sarajeva, Tuzle, Banje Luke, Mostara. Svaki grad ima agencije, svako će nekoga dovesti, nešto zaraditi - siguran je Sejdić.

Ovdje saznajemo i da Australka, vlasnica najvećeg meditacijskog centra na svijetu, gradi centar i školu meditacije na piramidi Sunca. Na info pultu nas čeka Brad Pitt,

kako u šali sebe zove Salko Novokmet. Kaže, dosadilo mu da ga stalno pitaju i zovu ja! Salko ili Slavko, pa je uzeo univerzalno ime koje svi razumiju.

RED, RAD I DISCIPLINA

Uposlenik je Fondacije, zadužen za red, rad i disciplinu na labirintu Ravne, pa iako ne zna nijedan strani jezik prima goste iz cijelog svijeta i sasvim dobro se razumiju.

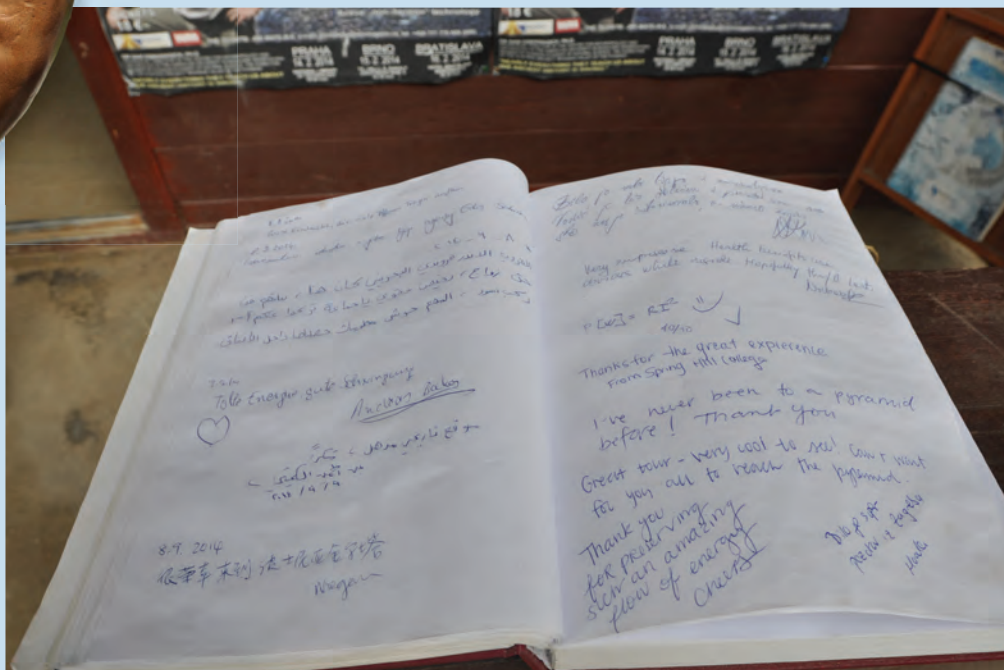
Kaže, najmanje je našeg čovjeka ovdje, najviše Slovenaca. Pokazuje nam knjigu utisaka. Pronalazimo stranicu ispisanu na tri svjetska jezika. Zadužen je i za volontere koji trenutno rade na čišćenju, njih 40 iz čitavog svijeta, pola ih je kod njega na labirintu, pola na piramidi Sun-

ca. Kaže da je do sada bilo osam grupa po 15 dana. Volonterima je ovo veselje, učenje i razbibriga. Tu su i vodiči Emir, Haris, Azra... Novokmet i naveče ima goste, leteće i plaho opasne, drogeraše, tako ih opisuje.

- Dođu, vrte se okolo. Kažu, samo da provirim. Ma, šta ga imaš virit'! - Ljutito će Novokmet baš kao da su ponovo provirili. - Zato je i pojačano obezbjeđenje. Da znaš ti ko meni sve dođe iz cijelog svijeta, a ja ništa, bla-bla, ali sa svakim se sporazumijem. Raditi ovaj posao, a ne znat' strane jezike je nemoguće, al' Brad Pitt... - pokazuje na sebe.

U dobrom raspoloženju ostavljamo šarmantnog Novokmeta.

- Istraživanja koja su provedena u dolini piramida i instrumenti koji su se koristili utvrdili su da u labirintu Ravne ne postoje negativna zračenja, te je označen kao jedna od najsigurnijih lokacija na planeti. Koncentracija negativnih jona

koji čiste atmosferu od bakterija i virusa je nekoliko desetina puta veća od prosječne i to objašnjava blagotvoran uticaj tunela na ljudski organizam. Kako mi da osjetimo tu energiju? Teško. Mi smo civilizacija nervoze, napetosti, uzrujanosti, mi smo katastrofa. Radimo kao pumpa, pa zato imamo moždane i srčane bolesti, sami sebi to priređujemo - pita se i konstatuje Nesib Šeta, turistički vodič, volonter koji već šestu godinu radi isključivo u tunelu i kaže da se tu osjeća nevjerovatno.

Kaže i da je jedini Bosanac i Hercegovac koji je član najjače energetske škole na svijetu čije je sjedište u Australiji, a vodi je Vijetnamka porijeklom. Upravo je to škola koju su nam i ranije spominjali, a koja je počela ovdje graditi. Škola je održala i kongres u Visokom, na kojem je prisustvova-

PRIČA O PIRAMIDAMA MAMAC ZA VELIKI BROJ STRANIH I DOMAĆIH TURISTA

Prema podacima Turističke zajednice Zeničko-dobojskog kantona, Visoko raspolaže sa oko 130 kreveta raspoređenih u tri smještajne jedinice. U prvih osam mjeseci 2014. god. boravila su 174 gosta koji su ostvarili 1575 noćenja.

- Ovi podaci o popunjenosti kapaciteta ne odgovaraju baš aktualnoj situaciji na terenu, jer je evidentno da se noćenja koja se ostvare ne prijavljuju ili makar ne u potpunosti - kaže prof. Meriša Sarač, iz Turističko-informativnog ureda Visoko i dodaje da su kiše i poplave ove godine donijele i probleme, ali da je već od kraja jula situacija bila nešto bolja, pa je i evidentan porast broja gostiju. - Razvoj turizma potaknut je pozitivnom pričom o postojanju prvih evropskih piramida baš u Visokom i lokaliteti koje opservi-

ra Fondacija Arheološki park: Bosanska piramida Sunca zasigurno su mamac za veliki broj stranih i domaćih turista - kaže Sarač. Turisti dolaze mahom iz zapadne i srednje Evrope - Njemačke, Francuske, Italije, Španije, Švicarske, Mađarske, Poljske, Češke, Slovačke, Bugarske, a zatim iz zemalja regiona - Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Crne Gore, Srbije. Dolaze i gosti iz Južne Amerike, Novog Zelanda, Australije, SAD...

- Ipak brojčano prednjače zemlje sa prostora bivše SFRJ i Evrope. Nažalost, zbog nerazvijenosti turističkih sadržaja, ali i blizine velikih centara, Sarajeva i Zenice, još uvijek govorimo uglavnom o tranzitnom turizmu - zaključuje Sarač.

lo 350 njenih članova iz cijelog svijeta. Cijelo ljeto su bili tu, prošli pripreme. I jedan Nijemac takođe dovodi ogroman broj turista, hoće i hotel da pravi. Sve se kreće, kaže Šeta. U tunelu se srećemo sa nekoliko grupa koje broje po 15-20 osoba. Čujemo turski, slovenački i naš jezik. Mimoi-lazimo se i sa pojedinačnim posjetiocima. Opraštamo se sa Šetom koji na ispraćaju dodaje:

- Totalno sam se promijenio, imao sam puno zdravstvenih problema, ali više toga nema. Ovo je čudo!

Kad smo izašli iz tunela dan se već bližio kraju. Obilazak ćemo nastaviti drugi put.

(m.n.)

SEMIR OSMANAGIĆ, PRONALAZAČ PIRAMIDA, NE POSUSTAJE MEĐUGORJE I VISOKO BI MOGLI DONOSITI PET MILIJARDI EURA GODIŠNJE

Činjenica da vam godišnje dođu u grad desetine hiljada turista iz čitavog svijeta, a do 2005. u njemu nikada nije bilo turista, jeste fenomen kome administracija mora pridati značaj, kaže Osmanagić

Semir Osmanagić, osnivač fondacije Arheološki park: Bosanska piramida, ne posustaje u svojim istraživanjima i tvrdnjama koje osporava većina naučnika. Interesiralo nas je šta on misli o značaju Fondacije za sam grad Visoko. Čak i skeptici moraju priznati: mnogo se toga promijenilo od Vašeg dolaska u Visoko. Možete li nam napraviti retrospektivu, šta je nekad bilo, šta sada i to s aspekta samog istraživanja?

- Činjenično stanje je sljedeće: mjesto istraživanja bosanskih piramida je postalo najaktivnija arheološka lokacija na svijetu, sa stotinama volontera i desetinama stručnjaka svake sezone; desetine hiljada turista godišnje dođu u posjetu piramidama, među njima i grupe koje po 7-10 dana ostaju u Visokom; ovo je projekt koji je najotvoreniji naučni projekt u svijetu, nema mjesta elitama; mi smo prvi u svijetu omogućili da neprofesionalci pod stručnim nadzorom učestvuju u važnim otkrićima; da bismo shvatili pravu svrhu piramida mi ih proučavamo iz četiri aspekta: naučnog, energetskog, spiritualnog i ljekovitog.

Hajdemo malo o ekonomskim efektima! Već i ptice na grani znaju da bh. vlasti ovom projektu ne pridaju nikakav značaj, da ga do-

maći naučni krugovi kategorički odbijaju. Sa druge strane, visočki ugostitelji i turistički radnici uporno već dugi niz godina trljaju ruke. Koliko je do sada bilo onih koji su posjetili Visoko, nalazište, odnosno BiH upravo zahvaljujući ovom projektu? Imate li uopšte nekih podataka, vodite li neku evidenciju, pratite li ekonomske efekte istraživanja i da li Vam je to uopšte (bilo) važno?

- Turistički, a time i ekonomski aspekt je vrlo bitan. Ova zemlja nema političku viziju niti ekonomskog programa. A da ima, bilo bi im jasno da se mora formirati strategija sa pet elemenata: organska hrana, voda, energija, autoputevi i turizam. Dva globalno prepoznatljiva turistička brenda iz BiH su Međugorje (religijski turizam) i Visoko (arheološki turizam). Na bazi ova dva grada, BiH bi mogla godišnje imati ne pola milijarde eura, kao sada, već deset puta vi-

še. Nažalost, u Visokom čelnici se pitaju kakve koristi oni imaju od turizma? U Dalmaciji se zna odgovor na to pitanje već 50 godina. A znaju ga i visočki taksisti, vlasnici hotela, restorana, prodavnica, pumpi, pansiona, pekara ili buregdžinica. Znaju ga i vlasnici parcela koji svoju zemlju prodaju višestruko skuplje. Pišu se diplomski i magistarski radovi u BiH, Sloveniji, Norveškoj ili Švicarskoj na ovu temu, ali njih, osim nas u Fondaciji, nema ko da čita. Činjenica da vam godišnje dođu u grad desetine hiljada turista iz čitavog svijeta, a do 2005. u njemu nikada nije bilo turista, jeste fenomen kome administracija mora pridati značaj i razviti turističku infrastrukturu. Umjesto toga, naše plaćene birokratije na svim nivoima, uglavnom ignoriraju ovaj proces.

BEČ - JEDNA OD NAJPOPULARNIJIH EVROPSKIH TURISTIČKIH DESTINACIJA

Carska prijestolnica

Da se u Beču ima šta vidjeti potvrđuje i podatak da je u prošloj godini u ovom gradu zabilježeno rekordnih 12,7 miliona turističkih noćenja

Beč je glavni i najveći grad Austrije i jedna od devet austrijskih saveznih zemalja. Smješten je na obalama Dunava i udaljen samo 40 kilometara od granice sa Slovačkom i slovačkoga glavnoga grada Bratislave. Ima oko 1,75 miliona stanovnika, a oko 2030. godine, prema predviđanjima, u njemu će živjeti više od dva miliona ljudi.

BOŽIĆNI SAJAM

Već godinama unazad Beč se nalazi u vrhu liste najpoželjnijih svjetskih gradova za živjeti, ali je ujedno i jedna od najpopularnijih evropskih turističkih destinacija, što potvrđuje i rekordnih 12,7 miliona turističkih noćenja tokom prošle godine.

Simbol Beča je Katedrala sv. Stjepana, sjedište bečkoga nadbiskupa, a zaštitnik grada je sveti Leopold. Nekadašnja carska prijestolnica danas u centru ima znamenitosti gotovo na svakom koraku.

Centar Beča je čuveni Ring, dio grada koji je svoj urbanistički izgled dobio za vreme vladavine cara **Franje Josipa**. Njegova ideja je bila da se jednim bulevarom odvo-

ćete vjerovatno prvo i naići tokom turistič-

kog obilaska, bez obzira na to da li došli u vlastitoj režiji ili preko turističke agencije.

U zavisnosti od dužine boravka

u austrijskoj prijestolnici zavisit će i broj atrakcija koje ćete uspjeti posjetiti, a njih obično uvijek ima više nego što bude vremena.

NAJSTARIJI ZOO

S obzirom da je, inače odlično organizovan, javni

ZAPOSLENO 80 POSTO ŽENA

Osim transparentnog i javnog gradskog budžeta, na šta su čelni ljudi grada naročito ponosni, rado ističu činjenicu da je zaposlenost žena u Beču zavidnih 80 posto.

ji centar grada, odnosno Innere Stadt sa svojim palatama, pozorištima i radnjama od perifernih dijelova.

Najveći broj znamenitosti se upravo i nalazi u neposrednoj blizini Ringa. Zgrada Opere i Gradska vijećnica su svakako među najpopularnijim, a trg ispred Vijećnice je naročito poznat po čuvenom Božićnom sajmu, koji privlači milione turista svake godine.

Dvije najupečatljivije građevine uz Ring su Parlament i carska palata Hofburg.

Beč krasi i predivni parkovi, a u centru grada se nalazi veliki Volksgarten, na koji

prepuna atrakcija

AVIONOM ILI AUTOBUSOM

Ono što je prednost Beča jeste blizina Bosni i Hercegovini i što vjerovatno ne postoji zapadnjačka metropola sa kojom imamo bolju saobraćajnu i prevoznu povezanost. Svakodnevna avionska linija Sarajevo – Beč spada u najpopunjenije, a redovne autobuske linije ima većina velikih naših gradova, što nimalo ne čudi i zbog brojne bh. zajednice koja živi u ovom gradu. Gotovo sve turističke agencije u BiH imaju Beč u svojim redovnim ponudama, čak i kao shopping turu, a kada je u pitanju višednevni boravak često je zbog blizine kombinovan sa Bratislavom, što je dobar izbor s obzirom da i slovačka prijestolnica itekako ima šta ponuditi turistima.

OBILAZAK SCHÖNBRUNNA KOŠTA 10-15 EURA

Barokni dvorac Schönbrunn, s oko 1500 odaja, također spada među najpoznatije simbole Beča. Počeo ga je graditi Leopold I. U zavisnosti od toga da li ste više raspoloženi za kraći ili duži obilazak dvorca, morat ćete izdvojiti 10-15 eura.

gurno posjećivati i po nekoliko puta dnevno uzimajući predah između obilazaka.

Ukoliko putujete sa djecom nećete pogriješiti ako se odlučite i za posjetu ZOO vrtu Tiergarten, blizu Schönbrunna, koji je najstariji na svijetu, osnovan davne 1752. godine.

O cijenama je nezahvalno govoriti, ali se može reći da ćete i kao turista koji je spreman da plati više od onoga što je navikao trošiti kući počesto razmisliti o tome da

prevoz uvezan i da vam karta važi i u tramvaju, autobusu i metrou, najisplativija prevozna opcija je dnevna karta, koja važi 24 sata, po cijeni od oko 7,5 eura. Kada je riječ o gastronomiji, Beč baš i ne kotira u samom vrhu evropskih top gastronomskih destinacija, ali se bečka šnicla i sacher torta nesumnjivo moraju probati. Ni *street food*, kao najčešća turistička menza, također nije baš ni spektakularan ni jeftin, a vrlo je moguće da sa druge strane pulta ili bar u istom redu stoji neko upravo sa prostora bivše Jugoslavije. Jedan od simbola grada su svakako čuvene bečke kafane, koje ćete si-

nešto ipak preskočite, bilo da se radi o ulaznici za neku znamenitost ili nečem drugom. ●

JEDNA OD PRIČA O GRADNJI STOLAČKE INAT ČUPRIJE

Fukara je htjela BEGA NADMAŠITI

Odavno nema bega ni Trtka, nema ni Isaha ni njegovog majstorluka, ali u Stocu stoji stara ćuprija čudnog izgleda za oko, ali interesantna i lijepa za dušu

Među najstarije ćuprije u Stocu ubraja se Gornja ćuprija ili, jednostavnije, Čuprija. Ona je 70-tih godina prošloga vijeka dobila ime Inat ćuprija.

Pored ove ćuprije nalaze se mlinica, džamija, kafana i hamam. Vremenom je pored ćuprije niklo naselje. Život je tekao kao i u svim drugim čaršijama. Prenosile su se dogodovštine o ljudima, razne zgode i nezgode, tako da danas ima mnogo priča o ljudima koji su tu živjeli. Svaka generacija imala je svoje priče.

I o samom mostu, koji je prirastao za srce Stočanima, ispredale su se razne legende. Jednu od njih zabilježio je i **Muhamed Elezović**.

Prema toj legendi, gradnja Inat ćuprije počinje krajem XVI i početkom XVII vijeka. Navodno, Gornja ćuprija napravljena je odmah poslije

Donje ćuprije u Stocu. Elezović, međutim, misli da je Gornja ćuprija napravljena prije, jer su svi putevi iz Dubrovnika vodili prema Gornjoj ćupriji. Ili su možda pravljene uporedo?

U isto vrijeme **Evlija Čelebija** piše: „Godine 1658. izbio je ponovo ustanak u Anadoliji, pa je Porta preduzela sve mjere da ga uguši. U to vrijeme glavni zapovjednik u Stocu bio je beg koji se morao odazvati sultanu da ide na vojsku. Pokupi beg sve

iz Stoca što imade ja glavu, ja snagu i ode na vojnu. Čim je beg otišao iz Stoca, u Stolac je došao neki **Trtak** iz Ljubinja i ujutro osvanuo na vlasti. Premetnuo se s puščetinom kroz Stolac sa petnaestak njegovih vojnika čiji je vakat došao. Težak je to vakat kad ima vlast onaj sa puškom u ruci i praznom glavom na ramenu. Hodajući po Stocu na Donjoj ćupriji nađe **Isah-Neimara** i **Ristu** kako skidaju skelu.

mu, po burme na suncu, a druga pola u vodi. Trtak neće ni da čuje: Hoću ćupriju koja ima više oka nego begova. Argati počeli jaziti Bregavu, a Isah i Risto u brdo da traže majdan za kamen. Počeli ćupriju, pa gradi, pa pravi, pa pravi i bogami je načiniše. Dok su pravili, smisliše osvetu. Načiniše oka više nego u begove ćuprije, ama svako oko je heravo, ja manje ja više, a u onije sa kraja jedna noga dopire do vode, a u onog drugog naslonjena

u brdo. Trtak to nije ni primijetio, k'o prazna glava. Slavio je heftu dovršavanje ćuprije, jer osta spomen kad se i on u Stocu pitao. U Anadoliji je završena vojna. Beg sa vojskom dođe u Stolac. Isah i Risto da mogu utekli bi pod zemlju. Znaju oni da će beg od svakoga tražiti što je radio. Majstore je sila natjerala, pa što će im beg. Tako su oni razmišljali. Ama pravde nema. Kad je beg vidio ćupriju, odmah na Veliku tepu tupan i telal. Sakupi se narod cijelog Stoca. Misle da će beg kazivati šta je sultan na-

redio i kako mu je na vojni bilo. Umjesto toga beg počeo kažnjavati, sve redom ko je god šta učinio što njemu nije po volji. Pred svijetom beg naruži i nabruči majstore i naredi da im se udare falake.“

Tako je izgrađena Inat ćuprija. Odavno nema bega ni Trtka, nema ni Isaha ni njegovog majstorluka, ali u Stocu stoji stara ćuprija čudnog izgleda za oko, ali interesantna i lijepa za dušu. ●

Trtak je tada pozvao Isaha da pravi ćupriju ljepšu od begove, na gornjoj ili sjevernoj strani Stoca. Jest da sila Boga ne moli, ko će praviti fukari ćupriju, ko li čekati bega kad se vrati, a samovolja u Stocu. Gluhovode caruju. Tvrd se komad zalomio. Isah je mislio kad mora više graditi ćupriju da načini nešto da valja, pa će i begu milo biti, a i ja se neću svoga rukodjela stidjeti. Predloži Trtku da napravi ćupriju ko bur-

PRVA BH. ŽENSKA EKSPEDICIJA NA ANDAMA

Zastava BiH zavijorila se na 5.750 metara

Loše vrijeme i novi snijeg, zbog kojeg su od pohoda na vrhove Anda odustajali i muškarci, zaustavili bh. alpinistice u namjeri da osvoje vrh Huaskaran

PIŠE: Hasna Smječanin, alpinistica

Otići na ekspediciju u tuđoj organizaciji, jedno je iskustvo, a otići na ekspediciju u čijoj organizaciji sam učestvuješ, puno je drugačije i teže. Zahtijeva puno više vremena, živaca i odricanja. Planinarsko društvo Energoinvest iz Sarajeva je prvo u historiji bh. planinarstva koje je organizovalo žensku ekspediciju na Ande. Pošto smo Emira Hukić i ja članovi toga društva, većinu organizacijskog posla smo same završavale, naravno uz pomoć istaknutog bh. alpiniste Dragana Ilića, koji je bio vođa ekspedicije, i Murisa, koji je predsjednik našeg društva. Gledajući sada sa distance, to mi je bio i najteži dio posla oko ekspedicije. Dakle, nisu ni mukotrpne pripreme po lošem vremenu, niti sam uspon u Andama bili teški kao organizacija same ekspedicije. Na

ekspediciju su trebale ići djevojke koje su prošle jake kondicione i tehničke pripreme, ali da bi se ona realizovala potreban je novac.

Naši prijatelji planinari širom BiH su nas podržali, uglavnom moralno, a neki i materijalno, koliko su mogli. Podržao nas je i Planinarski savez BiH, Planinarski savez Kantona Sarajevo, Sarajevska škola alpinizma, Stanica planinarskih vodiča Sarajevo. Uz nekoliko kompanija, glavni finansijski pokrovitelj je bio BH Telecom dd Sarajevo. Datum polaska u Peru, 24. juli, označio je kraj organizacije ekspedicije i konačni početak uživanja i avanture na planini.

DRUGI SVIJET

Ekipu prve Energoinvestove ženske ekspedicije u Ande, umjesto četiri, na kraju su činile tri djevojke, **Hasna Smječanin** (Sarajevo), **Aida Muminović** (Bugojno), **Emira**

Hukić (Tuzla), i vođa **Dragan Ilić** (Sarajevo). **Daliborka Strika**, jedina među nama sa himalajskim iskustvom u planinama preko 6000 metara, u posljednji tren ipak je odustala iz privatnih razloga. Njeno odustajanje svima nam je teško palo, ali nama nije bilo druge opcije nego nastaviti dalje s ekspedicijom.

Let je išao preko Minhena i Sao Paula u Limu, a u Huaraz smo putovali autobusom. Huaraz je inače glavni grad regije Ankaš i baza za mnoge uspone u Kordiljera Blanki. Nazivaju ga još i Šamonijem Kordiljera Blanke. Sam grad se nalazi na nadmorskoj visini od 3000 metara, te od nas koji dolazimo sa manjih nadmorskih visina sam boravak u Huarazu može zahtijevati privikavanje na visinu. Dolaskom u Huaraz bilo je planirano da se dva dana odmaramo i organizujemo naš prvi aklimatizacijski uspon do jezera >

Ćurup (4450 m). Odlazak na ovo jezero predstavlja veoma lijep jednodnevni izlet. Po povratku sa jezera, naredna dva dana smo proveli nabavljajući hranu i plin za uspon na Nevado Pisko, kao i za raspitivanje o stanju na Huaskaranu (6.768 m). U međuvremenu srećemo alpiniste iz drugih krajeva svijeta koje isto zanima Huaskaran, ali penju druge vrhove i čekaju kao i mi. Lokalno stanovništvo je jako susretljivo, otvoreno i širokogrudno. Ljudi, šarenilo boja na ulicama, živost i veselje ostavljaju vas u dojmu da ste zaista u „drugom“ svijetu. Nevado Pisko je vrh koji smo planirali penjati kao aklimatizacijski vrh za Huaskaran. Prije odlaska smo u vodičkoj kući „Casa de Guías“ u Huarazu i upravi Nacionalnog parka Huaskaran uspjeli doći do nekih informacija vezano za stanje na planinama, do kojih nismo došli prethodnih nekoliko dana. Razlog tome je bio da ništa nije radilo, zbog tamošnjeg Dana nezavisnosti.

LOŠE VRIJEME I LAVINE

Prve informacije koje smo dobili su bile prilično razočaravajuće. U kratkim crtama, prva informacija vezana za uspon na Huaskaran je glasila da se na njega ne ide zbog lošeg vremena i lavina. Otišli smo u planinu u nadi da će se za vrijeme naše aklimatizacije vrijeme stabilizovati. Na Nevado Pisko smo krenuli 27. jula.

Od Huaraza do Jungaja, gradića iz kojega se ide u dolinu Langanuko, ima oko sat vremena vožnje i još oko sat do doline Janganuko iz koje vode putevi za Pisko, Huandoje, čuveni Čakarahu, te Čopikalki i Janapakču. Na putu prema ovoj dolini uspjeli smo da napravimo neke fotografije pogleda na Huaskaran. Gledali smo ovu planinu sa strahopoštovanjem i divili joj se.

Sedamdesetih go-

dina prošlog vijeka je u Jungaju bio veoma jak zemljotres, uslijed čega se odvalila ogromna gromada sa Huaskarana i pokrenula lavinu prilikom koje je, u svega nekoliko minuta, zatrpano cijelo naselje. Procjenjuje se da je lavina odnijela oko 20.000 života, među kojima i cijelu češku ekspediciju.

Dolina Janganuko, u kojoj smo proveli jed-

nu noć, nalazi se na oko 3800 m nadmorske visine. Te večeri smo otišli u šetnju opet u cilju aklimatizacije, nadajući se da ćemo u povratku uspjati pribaviti besplatan prijevoz do naših šatora. Stopiranje nam je pošlo za rukom, ali nesreća u sreći je bila što smo ustopali kamion koji prevozi balvane. Međutim, kako je već bio mrak i počinjalo je kišiti, nije nam se, ruku na srce, nimalo hodalo, prepustili smo se riziku vožnje na balvanima.

Sutra prijepodne krenuli smo do prvog kampa na 4650 m, gdje se nalazi jako lijep, ugodan i topao dom „Refugio Peru“. S obzirom da smo nosili šatore i namjeravali spavati u kampu Morena, nismo boravili u domu nego u šatoru.

TEŠKI RUKSACI

Na samom početku ove staze naišli smo na jedan tehnički problem, koji je bio težak za prelazak sa teškim rucksacima i oduzeo nam je dosta vremena, te smo se odlučili vratiti do doma i krenuti na vrh direktno od baznog kampa. Nakon prelaska preko Morene put je vodio strmo do glečera, a onda zatim kosim padinama sa dva strma skoka. Padine sa mnoštvom glečerskih pukotina su bile prekrivene novim snijegom i morale smo biti izuzetno oprezne da ne stanemo u koju. Cepinom smo bockale stazu i lagano napredovale. Svi smo dobro podnosili visinu. Na vrhu smo bili oko 16:00 i nismo se mogli mno-

go zadržati, teko da smo napravili nekoliko fotografija, popili malo čaja, pojeli nešto slatko i odmah krenuli nazad. Sa vrha Piska pružaju se zaista veličanstveni pogledi na Huaskaran, Čakarahu, Huandoje, Čopikalki, a mi smo pokušali locirati Alpamajo, što nam nije uspjelo zbog oblaka. U povratku nas je uhvatila noć, ali nismo imali problem pratiti stazu i kupke od kamenja na putu. Prespavali smo kod doma i ujutro se spustili u dolinu i u grad.

Plan nam je bio da se u naredna 3-4 dana odmorimo i prikupimo sve što

nam je potrebno za uspon na Huaskaran. Međutim, ponovni odlasci u vodičku kuću i ured nacionalnog parka potaknuli su novi val razočarenja. Informacije koje su dolazile sa terena su i dalje bile da se na Huaskaran ne ide, a vremenska prognoza se čak pogoršala. Po svim prognozama koje smo pratili, stanje na planini je bilo

očajno. Friške informacije koje smo dobili iz doma „Refugio Don Bosco“ na Huaskarnu su bile da je jedna ekipa, koja je u domu čekala na uspon, uspjela otići samo do 5500 m. Niko se u sezoni do tada nije popeo na Huaskaran, prema zvaničnim informacijama.

SAMI NOSILI OPREMU

Praktično smo tada shvatili da moramo odustati od Huaskarana i pokušati nešto drugo. Odlučili smo se za uspon na Čopikalki koji je oko 400 m niži od Huaskarana, ali je po opisu rute tehnički zahtjevniji vrh, te nam se činio kao dobra alternativa. No, vrijeme za uspon i na ovu planinu, kao i za sve preko 6000 m se pokvarilo i ostalo takvo narednih deset dana. Iako su nam šanse bile veoma male, ipak smo se odlučili za pokušaj na uspon. U ruksake smo spakovali svu opremu za kamp i penjanje, neophodnu hranu i plin i krenuli 14. avgusta. Bili smo jedina grupa koja nosi svu svoju opremu sama i to nas je učinilo prilično ponosnim i zavidnim istovremeno. Išli smo dobrim tempom i neznatno zastajali za grupom koja je išla ispred nas i nosila lagane ruksake. Tada smo bili svjesni da smo aklimatizovani, jer visinu

nismo ni osjećali.

Od mjesta do koga vas doveze auto, krivina za Čopikalki, do baznog kampa ima oko pola sata, a zatim oko tri sata do Morena kampa, dokle smo planirali da idemo prvoga dana. Na putu prema gore smo također imali loše vrijeme sa slabom kišom, a dvojica Kanađana, koji su upravo sišli sa 6000 m, ubili su nam svaku nadu za

uspjeh. Rekli su nam da na visinama preko 5900 m ima preko jedan metar novog snijega. Tada smo donijeli odluku da se vratimo, jer u takvim uslovima nismo imali šanse za uspon na vrh, a rizik je bio prevelik.

Vraćali smo se uglavnom sa pogledom usmjerenim ka zemlji, svako u svojim mislima. Razmišljali smo o tome koliko smo truda uložili samo da do-

đemo do Anda. Za sve nas bio je to dugačak i težak put, koliko zahtjevan nismo ni slutili kada smo se u to upustili, a samo drugačije vrijeme, odnosno uobičajeno vrijeme za penjanje u Kordiljeri Blanki bi nam sigurno omogućilo da se bar jedna od žena iz BiH popne na krov ekvatorijalnog pojasa. Ponovo smo se uvjerali kako smo mali i, bez obzira na sav uloženi trud i vještine, nismo uspjeli pohađati vrh Huaskarana. Stara narodna poslovice kaže: „Čovjek snuje, a Bog određuje.“ Svi smo, prije ili kasnije, shvatili da nismo mogli više učiniti.

Prva ženska ekspedicija, Ande 2014, jeste doprinos bh. planinarstvu. Zastava Bosne i Hercegovine se zavijorila na 5750 m. Sve tri učesnice su postigle svoj lični visinski rekord. Ipak je to pomak u bh. planinarstvu. Upoznali smo „nove“ planine, „novu“ kulturu, uživali u Peruu zajedno. Nadamo se da ćemo podstaći i druge planinarke da se, zajedno sa kolegama ili samostalno, upute na neke vrhove, da li u Bosni, da li u Andama, svejedno.

Ande i Peruanci su nas očarali i nadamo se da ćemo se nekad ponovo vratiti, ako ne kao dio organizacije, onda kao učesnice. ●

VELIKA KANTAUTORICA, SLIKARKA I, SVI SE SLAŽU, JOŠ VEĆI ČOVJEK

Zašto je Sarajevo zaboravilo Jadranku Stojaković?

Jadranka loša skroz. Teško stanje, otkazale fiziološke funkcije, ne može se samostalno kretati, u teškoj depresiji... Ne prima nikoga! Ne javlja se na telefon čak ni najbližim prijateljima, sadržaj je kratke SMS poruke koju nam je iz Banje Luke poslala Radmila Karlaš

Na ovim stranicama trebao je biti objavljen intervju sa Jadrankom Stojaković, kantautoricom, slikarkom, velikom umjetnicom i, svi se slažu, još većim čovjekom. Međutim, njena bolest spriječila nas se u namjeri da još jednom čujemo i pročitamo barem njene misli, kad već ne možemo uživo slušati njene interpretacije.

Radmila Karlaš, koleginja i prijateljica redakcije, umjesto intervjua poslala je iz Banje Luke, gdje je trenutno Jadranka, samo kratku SMS poruku: *Jadranka loša skroz. Teško stanje, otkazale fiziološke funkcije, ne može se samostalno kretati, u teškoj depresiji... Ne prima nikoga! Ne javlja se na telefon čak ni najbližim prijateljima.*

Stoga smo odlučili o Jadranki pisati kroz sjećanja njenih prijatelja. Jaka je to zaslužila, jer javnost o njenim humanim djelima zna jako malo ili ništa.

AMRA ZULFIKARPAŠIĆ, REDOVNA PROFESORICA ALU U SARAJEVU

SLALA JE POMOĆ STUDENTIMA U RATU

je koncerte, postala je prilično popularna. Svako malo, kada bi joj to obaveze dozvoljavale, dolazila bi na Akademiju, donosila nam cigarete, hranu, piće... Niko to od nje nije tražio. Ona je, jednostavno, osjećala da tako treba. U tom trenutku je ona imala, a mi nismo, i ona je sve svoje htjela

- Studirale smo otprilike u isto vrijeme. Nismo bile neke velike prijateljice, nažalost, ali svi mi studenti te generacije se dobro sjećamo Jadranke... Već je počela svirati i pjevati, imala je svo-

podijeliti sa nama. I ništa se nije promijenilo u njenom životu. Nikada... Uvijek je više davala no što je primala.

Otišla je u Japan, a par godina poslije kod nas je počeo rat. Ne znam kako i čime, ali znam da me pozvao Boro Kontić, tada je radio u Sorošu: **Zvala Jadranka Stojaković iz Japana i rekla da će tebe sutra u dva zvati, pa dođi, molim te...**

Naravno, došla sam. Pričale smo o svemu i svačemu, bilo joj je žao svih nas. Plakala je, htjela se vratiti. No, skupila je neku pomoć za studente Akademije, poslala je i ja sam to podijelila. I to nije bilo prvi put, tako je nastavila do kraja rata i poslije njega. Uvijek sam govorila da mi sa Akademije imamo svog čovjeka, tj. ženu u Japanu. I tako je bilo. Pomogla je još mnogo, mnogo projekata i pojedinaca. Ono što me boli je činjenica da naši nepametni zakoni nisu dozvolili da ona postane zaslužna umjetnica

Kantona Sarajevo i da joj barem ta neka crkavica bude plaćena... Borila sam se za to, skupa sa još nekim prijateljima i kolegama, no rekoše nam - zakon je zakon...

**MILKA FIGURIĆ, NOVINARKA
PREDRATNE TVSA**

„SVE SMO MOGLI MI...“, ALI NISMO UČINILI NIŠTA

- Zatečena, jer ne vjerujem da još nekog zanima sudbina pojedinca, pa makar to bila umjetnica, žena, čovjek nadasve, koji to odista zaslužuje, evo se prihvatam pisanja, mada to nerado činim otkako su me vjetrovi sudbine oduvali daleko od grada u kome sam se

rodila, odrastala i formirala...

Tom gradu, bolje rečeno onima koji su mogli mnogo, a nisu učinili ništa, neću i ne mogu oprostiti maćehinski odnos prema Jadranki Stojaković. „Sve smo mogli mi...“, ali nismo učinili ništa.

Bile smo u kontaktu od početka njene boljke, od tog nesrećnog scenskog pada i vjerovala sam da je to samo povreda, da će biti bolje. Branko Vlačić, iz Kanade, Maja Vodopivec, iz Japana, ja iz Amerike i još mnogo znanih i neznanih, stalno smo bili u kontaktu oko Jadrankinog dolaska u Sarajevo, odnosno povratka, kako sam mislila. No, bilo je kratkog daha.

Na sreću, neki ljudi vam pruže ruku kad treba, bez obzira kad ste se posljednji put sreli ili čuli. To je učinio Semin Sudžuka, iz fojničkog Reumala, gdje su Jaci odmah po dolasku pružili utočište i ljekarsku njegu. Pitala me je tada, i slatko smo se tome

smijale, na koje tvoje kredite sam ja dobila najljepši buket ruža na ulasku u Reumal... No, bilo je to nakratko, jer tamo više nije bilo pomoći za njenu dijagnozu... I onda se putešestvija nastavljaju.

Nažalost, rasuti smo po svijetu i teško je išta uraditi jer godine, koje su nas razdvajale, učinile su svoje. Kome u stvari pripadamo, kome da kažemo kad nam je teško, kome reći pomozi?

Banja u Slatini je bila sljedeći korak, a koraka sve manje... I sama sam se osjećala krivom, plakala sam često kad bi mi moja draga prijateljica Milka Čeremidžić govorila o tome kako Jacu bolest sve više osvaja. A ona je jedna od onih koja je sa ljubavlju posvetila mnogo vremena Jadranki.

Znajući Jadrankin vedar duh, smisao za humor, potrebu da ne pokaže da je nemoćna, mislim da ljudima oko nje ni sad nije teško. Često toplo i nježno mislim na

nju, prisjećam se vremena kada smo mjesec dana djelile sobu i ogromne količine sladoleda koji smo obje voljele u Moskvi i Azerbejdžanu. Bilo je mnogo putovanja, druženja, zgoda, i bilo nam je lijepo.

Još uvijek čekam njenu knjigu i album „Daleko...“ U meni je stalno prisutna ona, meni beskrajno draga Jaka sa njenim divnim toplim glasom, njen duh i vedrina i njena muzika iz onih naših srećnih i bezbrižnih dana...

PROF. DR. PREDRAG FINCI

JADRANKA JE ONO ŠTO JE UVIJEK BILA - PJESMA

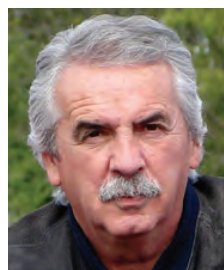
- Nisam vidio Jadranku Stojaković „sto godina“, ali je nisam zaboravio. Kada bih rekao da sam joj nekada davno bio dobar drug ništa ne bih slagao, jer je svako ko je upoznao ovu finu dušu bio sa njom u dobrim odnosima, prije svega zato što je ona za svakog imala dobru riječ, svakom pomogla kada je mogla, a nikada, ama baš nikada nisam čuo da je o bilo kome rekla i jednu ružnu riječ.

Bila je jedina zvijezda bivše Jugoslavije koja je i u trenucima najveće slave bila „raja“, bila je prva i jedina koja se sama na sceni pojavljivala i sama se za sebe izborila. Danas joj uzvraćaju bezobrazlukom, hladnoćom, provincijalnim idiotizmom. Čujem da joj oni na „vlasti“ nisu vratili čak ni stan. A ko bi ikada mogao da joj vrati sve one divne trenutke koje nam je poklonila, ko bi mogao da joj vrati onu sjetu i nadu koju nam je njen glas podario, ko bi mogao da dovoljno nagradi ono neprekidno reproduciranje, i u tragičnim trenucima ratnih pogibija, njene interpretacije „Sve smo mogli mi...“ „Jesmo li? I sada, kao da je nema i kao da ništa ne mogu za nju učiniti.

U sredini u kojoj svaki čas „sahranjuju žive“, u kojoj nebriga prema kulturi caruje, to nije nikakvo čudo. Ali Jadranka je takve odavno nadmudrila: postala je ono što je oduvijek bila: pjesma. Pjesma bliska i onima koji je znaju i onima koji je ne znaju: „Što te nema...“

**PAVLE PAVLOVIĆ, NOVINAR
PREDRATNE TVSA**

DA LI SMO ZAKASNILI

- Tresao sam se kao da sam u epicentru japanske tragedije dok sam sa strahom očekivao odgovor iz Zemlje izlazećeg sunca. U slušalicama je tutnjao signal skype programa i nada da

će kompjutersku zvonjavu čuti Jadranka Stojaković. Nismo se vidjeli od 1988. godine kada je, kao nova zvijezda japanske estrade, dočekan u veleljepnoj tokijskoj dvorani.

Već te večeri draga Jaka uplašila se više nego nekada u Banjoj Luci, gdje je doživjela onaj strašni zemljotres. Sjećam se njene priče o tome kako se pred kamenom hladnim Japancima bacila pod sto. Usudila se ponovo sjesti kada se dvoranom prolomio smijeh. Rekli su joj da je to, ustvari, normalno ponašanje svih onih koji nisu iz ove daleke zemlje. Šmirivali su je tvrdnjama da je to „dječiji potres“ i da se pravi očekuje tek za desetak godina...

Tako sam pisao u „Oslobođenju“, u martu 2011. godine, kada sam kao prvi novinar s ovih prostora dospio do nove skype adrese jedne od mojih najboljih prijateljica. U paklu najtežeg potresa u povijesti Japana doći do nekoga preko internet veza bilo je kao dobiti na bingu. Srećom, uspio sam i kao prokleti notorni žurnalista grozničavo upijao Jadrankin opis kataklizme. Tek nakon gotovo sat vremena razgovora sjetio sam da je red pitati: Jaka, kako si mi?! Danas, kako vrijeme protiče od tog užarenog, dramatičnog razgovora, bol u duši je sve veća. Postajem svjesniji svog profesionalnog egoizma u kojem nije bilo mjesta za emocije prema dragima. Šta su mi u tom trenu značile Jadrankine polutihe žalopojke kako ovisi o pomoći drugih prema hiljadama mrtvih, prema havariji one atomske centrale u Fukušimi? Japan se oporavio, a mojoj drugarici Jaci je sve teže. Da li je moglo biti bolje da smo mi, njena raja, razumjeli težinu Jadrankine osobne tragedije, bolesti koja se bez solidarne pomoći teško može nadvladati? Uvijek će me proganjati dilema da li smo zakasnili i da li je moglo biti drugačije? Zato mi ono „Sve smo mogli mi da je duži bio dan“ svaki put zaledi srce...

**SEMIN SUDŽUKA, DIREKTOR
REUMALA – FOJNICA**

U SVAKOM TREUTKU ŠIRILA JE TOPLOTU I OPTIMIZAM

ozdravim, govorila je. Ona, nažalost, nije ozdravila.

Tek, po njenom dolasku u Sarajevo iz

Japana odlučili smo da joj budemo domaćini u Fojnici. Boravila je u Reumalu nekih dvadesetak dana i svi smo uživali. Mi sa njom, a i ona, tvrdila je, kod nas. Naši ljekari su uspostavili dijagnozu koju ona nije htjela prihvatiti, nastavila je da se bori svim silama. Tada je još hodala, u kombinaciji sa korištenjem kolica.

Dijagnoza naših ljekara je, nažalost, bila potpuno tačna. No, takvih boraca, kakav je Jadranka Stojaković, malo sam vidio u svojoj dugogodišnjoj karijeri. I takvu i toliku zahvalnost koju je pokazivala. Iako prilično bolesna, uživala je u svakom trenutku i širila svoju toplotu i optimizam na sve svoje sugovornike. Taj kobni pad na pozornici, na koncertu u Japanu, bio je, izgleda mnogo ozbiljniji no što je ona htjela da prizna... Jako mi je žao što joj naša ustanova, sa medicinske strane, nije mogla pružiti više. Uradili smo sve što je u našoj moći no priroda i tok bolesti su bili takvi kakvi jesu...

BRANKO VLAČIĆ, NOVINAR

KAD REDARI PUSTE TIŠINU

- Radeći kao organizator i voditelj programa „Srijedom u 19“, Omladinskog kluba Doma kulture Vaso Pelagić na Grbavici, Jadranku sam upoznao daleke 1968. godine.

Nastupala je kao član grupe „Kombo 6“, koju je vodio pijanist Željko Grilec, a pored njih su bili vrsni gitarista Pero Čubić, za bubnjevima Gordan Matrak (koji je napustio Gorana Bregovića prije osnivanja „Bijelog dugmeta“) i trubač Mirsad Burina Pifla.

Brzo smo se sprijateljili, često družili i razgovarali o muzici, ali i o slikarstvu, koje joj je bila posebna strast, književnosti... Već sam imao jednu objavljenu knjigu pjesama, a druga je bila u pripremi, kada mi je Jadranka odsvirala jednu kompoziciju ruskog kompozitora Vladimira Dimina. U naredna dva sata završio sam tekst za pjesmu „Na licu tvom“, koju je Jadranka otpjevala uz pratnju Revijjskog orkestra Radio-televizije Sarajevo, pod vođstvom Ranka Rihtmana.

Jednoga dana Jadranka je došla sa svojom kompozicijom i pitala me mogu li da napišem tekst. Tako je nastala pjesma „Kada redari puste tišinu“, koja je, na određeni način, spojila sve što je radila.

Ostali smo u kontaktu i kad je otišla u Japan. Javila mi se nekoliko puta prije onog tragičnog pada na sceni, te potom iz Sarajeva, Banje Luke...

Među nama je ostala toplota neprekidnog prijateljstva. ●

HYPO ALPE ADRIA
S VAMA. UZ VAS. ZA VAS.

NIKUDA BEZ NJE – HYPO MASTERCARD KARTICA NA RATE

Otplata i do 12 rata bez kamate za kupovinu na prodajnim mjestima, internetu kao i za podizanje gotovine na bankomatima!

Prednosti korištenja kupovine na rate:

- ✓ Kupovina na rate za **sve transakcije** (putem Interneta, na prodajnim mjestima u zemlji i inozemstvu, za podizanje gotovine na bankomatima)
- ✓ **Sami odabirete željeni broj rata**, od 2 do 12 rata za transakcije iznad 50 KM
- ✓ Podjelu na rate **možete izvršiti naknadno** pozivom na broj Kontakt centra

www.hypo-alpe-adria.ba • ☎ 070 340 340 • [f](#) [t](#) [YouTube](#) HypoBiH

Design by Ideologija

BUDI DIO IGRE

SLAVOMIR VASIĆ, SARAJLIJA IZ GETEBORGA

Moja sarajevska čarolija

Šta je to ponukalo Slavomira Vasića da, po povratku iz Sarajeva, na FB objavi status: „Dao sam oglas u lokalnim novinama da mijenjam godinu dana života u Geteborgu za jedan vikend sa mojom rajom u Sarajevu“

Prije nekoliko dana na fejsbuku je objavio status-oglas da „mijenja godinu dana života u Geteborgu za jedan vikend sa rajom u Sarajevu“.

Bilo je to nakon produženog vikenda u Sarajevu tokom koga je proslavio 30 godina od mature u sarajevskoj Trećoj gimnaziji i, koliko god njegova poruka djelovala kao šala, on je izgleda mislio ozbiljno.

Slavomir Vasić, Sarajlija, sa porodicom nastanjen u Geteborgu već više od dvadeset godina, objašnjava kakva je to čarolija koja pokreće ovakve ideje.

- Da, dogodila se čarolija. Čarolija je obično nešto što ostane kao neka nedostižna i

neostvarena želja, ali ovog puta se zaista desila. Za 22. avgust je bilo zakazano okupljanje maturanata Treće gimnazije, generacija

1984. Znači, proslava 30 godina i moja prva misao i emocija je bila: *Bože dragi, ne smijem propustiti da ponovo vidim sve te drage ljude, to bi moglo bita stvarno dobro.* Ali postojalo je niz prepreka za realizaciju te želje. Prije svega, godišnji odmor koji nisam mogao dobiti prije

septembra. Potajno sam se nadao da ću to nekako riješiti iako nisam znao kako. Paralelno sa smišljanjem rješenja mog problema, Vasić je, kako kaže, pričao malo sa poznanicima i prijateljima u Geteborgu o toj proslavi i putovanju.

- Njihovi komentari su uglavnom bili negativni. Govorili su da je to bez veze, da su se ljudi koje ću sresti promijenili... Najčešće su pominjali rat i njegov uticaj u smislu: *Pa, čovječe, nije to više ta tvoja fina raja.* Ili: *Bit će tu sigurno ujedanja sa jedne ili sa druge strane, i slično.*

ADRENALIN IZ ŠKOLSKOG DVORIŠTA

Sve je to pomno slušao i donekle odobravao, ali ka-

da bi ostao sam sve više i više je želio da ipak ide.

- Neki nemir mi jednostavno nije dozvoljavao da prestanem misliti o tome. Da budem iskren, u posljednje vrijeme, val-

jda kako su djeca poodrasla, imam više vremena da razmišljam i o sebi i o prošlosti i budućnosti. I nekako sve češće uhvatim sebe kako se pitam ko je sredovječna osoba koja me gleda iz ogledala, jer ja se još osjećam savršeno mladim i početnim i nestašnim i treba mi malo tog

adrenalina iz školskog dvorišta. Sa mišlju o putovanju u Sarajevo i susretu sa rajom iz gimnazije sam uveče odlazio na spavanje i budio se ujutro - opisuje Slavomir svoje promišljanje.

Kaže kako su mu slobodni dani koje nije mogao dobiti prije septembra bili objektivni problem i zbog toga se ništa nije odvijalo kako treba. Ali što je 22. avgust bio bliži on je bio sve nemirniji.

- Na FB je otvorena naša grupa za dogovor i ja svakodnevno čitam ko dolazi, ko ne dolazi. Vidim, raja stavlja fotografije iz gimnazije, prepričavaju se zgode iz tog doba, javljaju se ljudi koje nisam vidio 20 godina. Sve to čitam i u sebi mislim da neću moći podnijeti da sjedim sam u Geteborgu, a da su moja raja iz djetinjstva i iz gimnazije zajedno, u Fisuu, u Sarajevu... Bilo gdje, ali da su zajedno. Pritom se sjećam da je dobar broj ljudi iz gimnazije sa mnom išao i u osnovnu školu. Tada sam prvi put pomislio da bih dao godinu života u Geteborgu za jedan vikend druženja sa svojom rajom u Sarajevu. No, pritisnut obavezama, na fejsbuku napišem da ne dolazim zbog posla - priča Slavomir.

Nije ni slutio šta će ta poruka sve pokrenuti.

- Prvo mi se javlja Čiva iz Španije i predlaže da pokrene peticiju. Šalim se i objašnjavam da to u Švedskoj zaista pali i da bi možda mogli probati. Na to se javljaju stari drugovi iz Štokholma, Španije, Sarajeva, Kopenhagena, Beograda, Osla, Zagreba, Čikaga, Toronta... Željka iz Kanade - ona mi je drugarica još iz osnovne škole i dane i dane smo proveli na garažama svirajući gitaru i pjevajući - nudi da mojoj šefici napiše mail. *Pisaćemo i kraljici ako treba,* napisala je.

Pita je šta bi to ona napisala i vrlo brzo stiže njen odgovor: *Pitaj je da li se sjeća najboljeg druga sa kojim je satim pričala na telefon svake večeri i zakletve da se nikada neće udaljiti i prestati biti prijatelji. Osim ako ona nije jedna od rijetkih sretnika koja još uvijek održava redovni kontakt sa nekim takvim iz svog djetinjstva i mladosti...*

ŠVEĐANIN SA TRI UPITNIKA IZNAD GLAVE

- Jedan kolega sa posla, koji je rođen u Geteborgu, priča mi da i on i njegovi iz škole organizuju slična okupljanja. Ali uvijek dođu ista trojica i zapiju se negdje u gradu, što na kraju bude bez veze. Ja mu na to kažem da je nas bilo između 50 i 70 i da smo došli iz otprilike 25 država iz cijelog svijeta, da nas je bilo ljekara, direktora, doktora nauka, zaposlenih u mrtvačnici, novinara, inženjera, službenika... Gledao me sa tri upitnika iznad glave.

Reci joj da samo par događaja poput ovih okupljanja nudi priliku da se ponovo sret-nemo sa ljudima koji su nam nekada dav-no bili važni i među njima je ovo okuplja-nje maturanata, i da ih, ako ovo preskočiš, možda nikada ponovo nećeš vidjeti. Pod-sjeti je da će te ponovni susret sa tim ljudi-ma, smijeh i radost zbog tog susreta učini-ti sretnim i da ćeš se na posao vratiti svjež i sretan, spreman za nove radne pobjede i reci joj da je bolje to nego da te ostavi u kan-celariji tužnog i nostalgичnog, u snovima o tome šta se događa u Sarajevu.

- Čitam i nije mi svejedno, smijem se, cijelog me obuzela neka nježnost, pla-kao bih od neke sreće... Uz to me „pa-le“ još neki koji pišu da ih trese groznica za koju ne pomažu ni sirće i krompir na nogama, da ih svaka pjesma na radi-ju podsjeća na mladost i da znaju da će biti dobro.

KO KAŽE DA SMO STARI

Nekoliko dana kasnije Slavomir pokazu-je Željkin mail svojoj šefici, a ona čita, čita, smješka se i pita ko mu je ta osoba koja to piše, je l' to neka bivša djevojka ili ne-ko od familije.

- Kažem da nije, ali da smo jako vezani i to posebnim emocijama, djetinjstvom, odrastanjem, brojnim uspomenama. Gle-da me moja šefica, smješka se i kaže da bi ona, da je njoj neko takvo nešto napi-sao, odmah kupila kartu za Sarajevu. To shvatam kao zeleno svjetlo za slobodne dane i odmah rezervišem kartu, a para-lelno sa tim u Sarajevo javljam da dola-zim. Pred sam put saznajem da je i Dže-da, koji inače živi u Štokholmu i koji je dvije sedmice ranije bio u Sarajevu na go-dišnjem, dobio dva slobodna dana i da je stigao da kupi avionsku kartu iz Ge-teborga, da putuje svojim autom cijelu noć iz Štokholma, da će platiti aerodrom-ski parking u Geteborgu i tamo ostaviti svoj auto, a da je u Tuzli mailom iznaj-mio rent-a-car i da će sve to ponoviti u povratku da bi se vidio sa prijateljima iz gimnazije... Dan ili dva pred moj pola-zak u Sarajevo oglašava se i Azra, moja druga drugarica iz osnovne škole, i javlja da i ona dolazi na okupljanje i to tako-đe iz Štokholma. Nešto mislim: Čovje-če, ko kaže da smo stari - priča Slavomir. Posrećilo mu se, kaže, da je u istom avi-onu sa Džedom, pa njih dvojica i Džedi-na supruga u Tuzli sjedaju u auto i kreću put Sarajeva.

- Iako je okupljanje bilo zakazano za pe-tak, moj razred je uvodno okupljanje do-govorilo već za četvrtak, kod Mirse ili u Belizeu. Bilo je drugih ideja kao Tito kod Muzeja ili Smoje u Radićevoj, ali kako je Čiva iz Španije stigao prije svih nas,

a za njega nema fešte bez hrane koja je kod Mirse stvarno izvrsna, on je rezer-visao stolove, još od dva iako ovi iz Sara-jeva ne mogu prije četiri, dok ne završe posao. Već ta uvodna fešta je bila sjaj-na: zagrljaja, uspomena, pjesme i smi-jeha do iza ponoći, ali rastajemo se jer - sutra je glavno okupljanje.

I, stvarno, susret pred Gimnazijom je bio samo nastavak druženja prekinutog škol-skim zvonom prije 30 godina!

- Gledam oko sebe i mislim: zar 30 go-dina stvarno ne predstavlja ništa? Da li je moguće da ratovi ne mogu da izbrišu i sruše neke emocije i sjećanja? (A, ru-ku na srce, ima nas koji smo u ratu bili na raznim stranama.) Jednostavno, sve je izgledalo kao u čaroliji. Toliko sjaja u očima kod svih, pogotovo kod nas ko-ji se srećemo prvi put nakon svih ovih godina. Ovim iz mog razreda je lako, oni se okupe, a ponekad i ja sa njima,

zovemo i šta to ime znači ili označava... - sjetan je Slavomir.

FEŠTA OD TRI DANA

Nakon fešte od 22. avgusta, druženja u Sarajevu su nastavljena naredna tri dana, u različitim kombinacijama i na različitim mjestima...

- Nakon svega, vratio sam se u Getebo-rg. Pitali su me oni moji sa početka pri-če kako je bilo i valjda očekivali moje razočarenje ili negativne komentare u stilu *nisam trebao ići* ili *neću nikada više i Sarajevo više nije što je bilo* i slično. A kada sam pričao i pričao izgledalo je da mi baš ne vjeruju. I sada, nakon svega, sve ove dane postavljam sebi jedno pi-tanje: Kakav bi bio naš život da nije bi-lo ratnog i poslijeratnog užasa, da nije bilo svih problema i izazova kroz koje smo prošli upravo zbog tog nesretnog rata? I u jedno sam siguran: moj život

svake prve subote u junu, pa koliko god da ih bude, ali ovo... Puno smijeha, za-grljaja, topline, prelistavanja uspome-na... Toliko dobre i pozitivne energije. Jednostavno, nepodnošljiva lakoća po-stojanja! Lakoća druženja, zezanja, živ-ljenja... Bili smo djeca kad smo se ra-stali, a sad se srećemo kao odrasli, zreli ljudi koji smo imali u životu veliku ne-sreću da doživimo rat, a opet smo istim žarom osjetili sreću ponovnog susreta i druženja. Opet smo bili djeca koja su se trudila da budu što bolja, dotjerivala, sređivala i radosno trčala da vide jedni druge. Čini mi se da smo došli s istim žarom sa kojim smo se onda spremali za rođendane, izlete, disko u školi... Bo-jao sam se da se dosta toga neću sjećati, da su slike iz djetinjstva potisnute ra-tom i životnim prioritetima iz posljed-njih godina, ali kroz druženje te večeri isjeći tog veselog, nevinog djetinjstva su se vratili u punom svjetlu, bolje reći bljesnuli su u mom sjećanju i opet smo bili bezbrižni, nevini, veseli, neoptere-ćeni onim ko smo, šta radimo, kako se

ne bi bio tako isprazan i ne bih trčao da istražujem daleki svijet i njihove kultu-re. Definitivno, nikakav butik ili hotel sa pet zvjezdica egzotičnog Balijsa, Ka-riba, Malezije ili Maldiva se ne može mjeriti sa radošću i ispunjenjem moje duše tokom vikenda provedenog sa ra-jom u Sarajevu. Na Zapadu ili u ovim uređenim i udobnim skandinavskim ze-mljama život zaista jeste mnogo lakši nego na Balkanu, ali ne mogu se ote-ti onoj Makovoj istini: Ovdje se ne živi da bi se umrlo, ovdje se čak i umire da bi se živjelo!

Eto, to je bila moja sarajevska čarolija i u mom sjećanju još nije prestala i na-dam se da nikada i neće. I onaj sredo-vječni lik iz ogledala mi više ne smeta. Moji prijatelji u Sarajevu su prepozna-li čak i njega - zaključuje Slavomir koji je po povratku iz Sarajeva na fejsbuku obja-vio status: Dao sam oglas u lokalnim no-vinama da mijenjam godinu dana života u Geteborgu za jedan vikend sa mojom ra-jom u Sarajevu.

(r. č.)

Za ovu državu trebaju igrati SAMO ONI KOJI JE VOLE

Rukomet se nekada igrao sa merakom, laganica, a sada se samo gleda da se što više trči, daje što više golova • Nikada nisam bio u dilemi da živim negdje drugo nego u BiH

1 *Koja je bila najveća promjena u životu nakon što ste okončali igračku karijeru?*

- Najveća je što nema više treninga, što meni možda i nije bio problem. Najviše sam se bio zasitio pakovanja i putovanja, naročito u posljednje vrijeme. Toga više nema, a i sada se trudim da što manje putujem. Što se ostalog tiče, ostao sam u rukometu. Sada imam više vremena za porodicu. U braku sam, inače, duže od 20 godina i imam dva sina.

2 *Sada ste angažovani kao stručni savjetnik u Rukometnom savezu BiH. Šta to konkretno znači?*

- To znači da pokušavam pomoći u svim segmentima. Od razgovora sa sponzorima, treninga sa mladim golmanima, do rada na novim dresovima...

3 *Upravo ste spomenuli nove dresove. To je trenutno najaktuelnije. O čemu se radi?*

- Kempa je poslije našeg plasmana na SP ponudila daljnju saradnju koju smo prihvatili uz dosta povoljne uslove. Osim toga, od njih ćemo dobiti dresove, a oni su nam ponudili da ih sami kreiramo onako kako mi želimo. To će biti gotovo ovih dana. Oni su nam dali osam početnih kreacija, od kojih mi treba da izaberemo jednu, a po našim željama oni doraduju, dodaju detalje, boje...

4 *Da li nam je plasman na SP otvorio vrata nekih novih sponzora?*

- Teško je sada reći. Imamo dosta razgovora sa potencijalnim sponzorima. Na-

damo se da ćemo dosta toga riješiti u narednom periodu. Sigurno da je porastao interes nakon plasmana. Rukometni savez, na čelu sa generalnim sekretarom **Smajom Karačićem**, u pregovorima je sa nekoliko domaćih i stranih firmi, što bi uz postojeće ugovore sa našim stalnim sponzorima BH Telecomom i Elektroprivredom, zaokružilo finansije za malo duži period.

5 *U jednoj od posljednjih izjava, niste krili razočaranje zbog malobrojnog dočeka rukometaša nakon*

plasmana na SP?

- Svi koji imaju bilo kakve veze sa rukometom su bili razočarani. Opravdanje je dijelom što je trajalo SP u fudbalu pa je to mnoge omelo. Ali mislim da su momci zaslužili malo bolji tretman. Čak ni posjeta na prvoj utakmici u Skenderiji nije bila onakva kakvu smo možda željeli. Ali, šta je tu je. Ostvarili smo plasman na SP i nadam se da će u budućnosti ti eventualni uspjesi biti mnogo bolje propraćeni.

6 *Ovoj generaciji je pošlo za rukom nešto što nažalost nije prethodnim*

uprkos kvalitetu kojeg je uvijek bilo.

Šta je bilo presudno, faktor sreće ili...?

- Ekipa je veoma dobro sastavljena od strane selektora. Momci su odigrali dvije veoma kvalitetne utakmice, što možda onim generacijama u kojima sam ja igrao nikada nije uspjelo u baražu. Nikada nismo sastavili dvije dobre utakmice. Protiv Nijemaca u Štutgartu katastrofa, a onda smo ih i u Zetri zamalo izbacili. Takvi su bili svi baraži. Ovoj generaciji je to uspjelo, plus neigranje najboljeg igrača Islanda, plus malo sreće uz dobro suđenje u obje utakmice. Sve je to na kraju rezultiralo našim plasmanom.

7 *Kakvi su nam dometi na SP u Kataru?*

- Drugi krug bi bio realan rezultat, a šta i kako dalje je stvar dnevne forme, sreće... Ali vjerujem da je ekipa, uz kvalitetne pripreme, u stanju proći u drugi krug, odnosno da budemo među prve četiri od šest u grupi.

8 *Odlučili ste da ostanete u BiH, mada ne*

sumnjam da ste mogli birati gdje biste nastavili život nakon završetka karijere. Da li je ikada bilo dileme u tom izboru?

- Nije. Nijednog momenta. Možda i zbog toga što su za vrijeme mog igranja u Njemačkoj, supruga i sin, u međuvremenu sam dobio i drugog, sve vrijeme živjeli u BiH jer nisam želio da dijete ide u njemačku školu. To je naravno olakšalo moj povratak. Zbog sve ove naše situacije u državi se ponekad

možda razočaram, ali dilemu i kajanje zbog povratka nikada nisam imao.

9 *Ima li ste dugu karijeru. Možete li nam ukratko opisati razvoj rukometa kojem ste i sami aktivno svjedočili?*

- Rukomet iz 80-ih prošlog vijeka, kada sam ja počeo, bio je sa malo golova, manjeg intenziteta, manje trčanja, nego danas. Ja u šali kažem da se prije rukomet igrao sa merakom, laganica, a sada se samo gleda da se što više trči, daje što više golova. To je vidljivo kada se pogledaju stari videomaterijali. Ogromna razlika. Kao da je neki drugi sport u pitanju, ali nije to slučaj samo u rukometu. Sa razvijanjem trenažnih procesa mijenja se kompletan sport.

10 *Šta smatrate najvećim uspjehom u karijeri?*

- Kapitensku traku reprezentacije i dva kupa EHF sa Göppingenom.

11 *Rukomet je jedan od rijetkih sportova u kojima se dešavaju dugogodišnje dominacije kada imate dobru reprezentativnu generaciju. Šta je nama potrebno da upadnemo u tu elitu?*

- Da. Bili su tu Šveđani, Danci, Španci, Francuzi, Hrvati... Ova naša reprezentacija može biti prekretnica. Ekipe to mora pokazati na terenu, a i mi u Savezu moramo probati ove uspjehe iskoristiti na najbolji način da finansije dovedemo u red da ekipa ima odlične uslove za rad. Trebali bismo i raditi na tome da ekipa ima češća okupljanja, da su u kontinuitetu zajedno i sigurno da bi to bila velika stvar.

Činjenica je da čim su momci više zajedno, budu uigraniji, sve bolje funkcioniraju. Morat ćemo to sve nekako objediniti i da ovaj plasman ne bude izlet nego da već u sljedećim kvalifikacijama, koje uskoro počinju, startujemo dobro i plasiramo se na EP.

12 *Koliko je rukomet danas profitabilan, može li se uštedjeti za penzije?*

- Zavisi na kojem je nivou. Ako igrate na vrhunskom nivou, može se lijepo zaraditi. Ne može se to još uvijek usporediti sa košarkom i fudbalom, ali ako ste dobri, možete napraviti kvalitetan ugovor i lijepo zaraditi. Još ako poslije te novce pravilno ulažete, onda može.

13 *Za razliku od reprezentativnog, domaći klupski rukomet je, čini mi se, u silaznoj putanji. Novac ili...?*

- Finansije su najveći problem. Klubovi životare, gledaju da prežive sezonu. Nema se ambicija u Evropi, a evo od osam klubova, koji su se kvalifikovali lani za evropske kupove, samo ženski klub Go-

ražde igra. Ostali su svi otkazali upravo zbog finansija. Zakon o sportu ne funkcioniraju, pa niko i ne želi ulagati pare jer ne postoje nikakve olakšice. Ima dosta firmi koje bi mogle sponzorirati, ali oni sada moraju platiti porez na taj novac. U drugim državama se to zapravo odbija od poreza, pa se mnogi na Zapadu otimaju za sponzorisanje, jer oni te pare svakako moraju dati pa im je bolje dati za sport, gdje dobiju i reklamu.

14 *Imamo li razvijen sistem „lova“ na talenta po bh. gradovima jer se nekada stiče utisak da drugi otkrivaju naše talente prije nas?*

- Nije to tako u rukometu. Naši treneri u mlađim kategorijama, pogotovu Jasmin Mrkonja, koji je svaki vikend aktivan, gledaju utakmice, putuju... U posljednje vrijeme nije bilo nekog vrhunskog talenta koji je otišao. I ovih nekoliko iz mlađih kategorija, što su otišli da igraju za Srbiju i Hrvatsku, nema trenutno nigdje.

15 *Kakav nam je podmladak?*

- Dobar i kvalitetan. Činjenica je da su te selekcije u posljednje vrijeme bile dosta angažovane i na SP sa juniorima, a i sa kadetima. Vidio sam dosta talenata. Na turniru u Danskoj, kadeti su se protiv Danaca i Francuza držali u egal do posljednje minute. Iako smo izgubili obje utakmice, vidio se dobar rad i talenat, a to potvrđuje i činjenica da su te dvije ekipe na EP igrale u polufinalu.

16 *U svim sportovima BiH, generalno, ima problem s odlivom talenata. Šta se može uraditi o tom pitanju?*

- Ne žalim puno za onima koji odlaze. Druga je stvar naprimjer Marin Čilić, koji je upravo osvojio US Open, jer je tenis izuzetno skup sport, tj. treba puno uložiti da biste izrasli u dobrog tenisera. Država BiH baš i nema sluha za sport, a Teniski savez nije našao za

shodno da obrati pažnju na njega i on je, naravno, otišao tamo gdje mu je bolje. U rukometu je drugačije. Neki odlaze zato što malo više vole druge države od ove u kojoj su rođeni, tako da ja u biti ne žalim za njima. To je čisto njihova stvar i odluka. Neka im je sretno, ali za ovu državu neka igra samo onaj ko je voli i te momke cijenim.

17 *Ponikli ste u RK Bijeljina, a onda prešli u RK Sloboda. Zna li kakva je sada situacija u tim klubovima?*

- Sa Bijeljinom nemam nikakav kontakt. Jedini kontakt sa rodnim gradom je to što su mi se punica i punac tamo vratili da žive, a mi ih posjetimo ponekad. Što se tiče Tuzle, isto nemam kontakta. Sloboda se vratila, poslije nekog vremena, u Premijer ligu, startovali su pobjedom i sigurno da me to raduje. Tuzlu kao grad mnogo volim, imam tamo dosta porodice - sestra, zet i njihova djeca. Često tamo idem. Tuzla zaslužuje premijerligaša svakako. Sloboda je i prije rata bila vrlo bitna u rukometnom svijetu. Čak i u bivšoj Jugoslaviji.

18 *Koliko treba vremena golmanu da savlada strah od direktnog udarca lopte u glavu, jer instinkt govori da se glava prvo zaštititi?*

- Teško mi je reći jer ja od prvog svog treninga nisam imao straha. A bilo je udaraca u glavu. Imao sam u Njemačkoj tešku povredu oka, i to ne od direktnog udarca već se lopta odbila od stativu. Mrežnjača mi je pukla na pet mjesta pa sam imao hitnu operaciju spašavanja oka. Srećom, sve se dobro završilo. Vidim sada 95% na to oko i nema nekih posljedica. Znam da su mnogi zbog tog straha napustili rukomet, odnosno prestali biti golmani.

19 *Kao igrač ste učestvovali u stvaranju mnogih ekipa. Imate li ne-*

kih trenerskih ambicija?

- Momentalno nemam. Ali volim rad sa golmanima. Znači, volim taj dio ekipe da stvaram jer tu, naravno, najviše mogu pokazati i najbolje se snalazim. Ali ništa ne isključujem. Ko zna šta će biti u budućnosti.

20 *Smatrate li da bi promjena pravila pomogla popularnosti rukometa?*

- Jedino bi se moglo razgovarati o ograničavanju napada da bi se sudijsko uvjerenje potisnulo. To bi možda mogao prihvatiti mada treba prvo vidjeti kako bi to sve izgledalo. Bilo je, doduše, i prijedloga da se sedmerac izvodi sa mjesta gdje je napravljen, ali je to sve palo u vodu.

21 *Koji je igrač protiv kojeg ste igrali imao najjači udarac?*

- Lars Kaufmann. Bilo je čak i neko takmičenje u jačini u kojem je on pobijedio. Koliko se sjećam, lopta je išla više od 115 km/h. Ali čovjek se navikne na udarce. Posljednjih godina karijere nisam više ni osjećao bolove.

tome sada uživam. Travnjak u dvorištu je mojih ruku djelo. Imam i baštu, a imam dobrog komšiju penzionera kojeg pitam sve što ne znam. Stvarno sada uživam u tome i odmaram se od svega na čistom zraku. Naravno, vrijeme provodim sa porodicom.

26 *Sanjate li nekada neke mečeve, odbrane, pogotke?*

- Ne sanjam. Iskren da budem, čak sam se toliko zasitio da par mjeseci po okončanju karijere nisam ni gledao rukomet. Svjetsko prvenstvo je bilo mjesec nakon završetka moje karijere, a onda mi je stariji sin jednom ušao u sobu i pitao me zašto ne gledam utakmice. Bukvalno sam se tada natjerao da pogledam par utakmica Hrvatske zbog mojih bivših saigrača Lackovića i Duvnjaka.

27 *Koje su najvažnije odlike dobrog golmana?*

- Brzina, refleks i pravilno gledanje videomaterijala, jer je to sada veoma važna stavka. To su pripreme pred utakmice. Dobijete videomaterijal od svakog protivnika koji je već isječen pa ne morate

kao golman u svom prvom nastupu jednom njemačkom drugoligašu postigao gol. Sa gola na gol. Već sutradan protiv Wetzlara dam opet pogodak **Paši Đorđiću**, koji je branio za njih. Treća utrka je bila protiv Bregentza, opet dam gol iako nisam pucao na gol već sam bacao jaku kontru krilu po sredini terena. **Nikola Marinović**, koji je bio njihov golman, krenuo je da presječe, ali je iz straha da se ne sudari sa našim igračem stao, a stao je i naš igrač. Lopta je samo odskakutala u gol. Tako sam ja na prve tri utakmice dao tri gola pa su se šalili da li su doveli golmana ili igrača.

30 *Bliže se izbori. Šta mislite o sportistima u politici i koji je je političar najveći ljubitelj rukometa?*

- Ja sam za, samo ako urade nešto dobro za sport, a to je već upitno. Generalno, pokušavam što manje da razmišljam o politici i da se ne uplićem u to. Nisam u politici, neću da kažem ni da sam za ni protiv. Možda sutra i meni neko ponudi, a ne znam šta bih rekao. Malo teška tema, ali ako sportista u politici radi dobro za sport, neka ga onda tamo. A od političara najveći ljubitelj rukometa je **Nermin Nikšić**.

31 *Kako ste uopšte postali golman?*

- Nisam bio ljubitelj trčanja. I kao dijete sam bio poprilično lijen. Kada sam počeo trenirati rukomet, na nagovor moje rahmetli mame, koja je bivša rukometašica, od prvog dana sam rekao da ću biti golman.

32 *Djelujete vrlo ozbiljno i strogo. Da li ste zaista takvi?*

- Ma, možda tako izgledam. Ali daleko od toga da sam strog. Mlađi sin ima sedam mjeseci, volim sa njim šetati. Nasmiće me dobar vic, pa i sinovi. Stariji obožava **Ramiza Zmaja**, koji na internetu priča viceve. Čak sam i neozbiljan za svoje godine (smijeh), mada je to možda izraženije kada sam u krugu porodice.

33 *Zanimljivo je da cijelu karijeru pušite, što nikada niste ni krili?*

- Šta ću kriti!? Pogotovu kada sam na ozbiljnijem nivou igrao već sam imao više od 30 godina i šta se sada ja tu imam kriti kao ozbiljan čovjek. Mnogo puta su me pitali da li mi to smeta, ali sam uvijek govorio da ne znam jer cijelu karijeru pušim pa ne znam kako je bez cigara. Ali to nije neko pretjerano pušenje. Igrom slučaja sam u Njemačkoj upoznao bivšeg njemačkog fudbalskog reprezentativca **Maria Baslera**. E koliko je taj čovjek pušio dok je igrao, to nije normalno. On ne gasi cigaru. Pričao mi je da je znao i u poluvremenu po jednu zapaliti. ●

22 *Evo nas na 22. pitanju. Zašto je 22. juli najljepši dan u godini?*

- Zato što sam se tada rodio (smijeh).

23 *Sjećate li se prvog honorara i kako ste ga potrošili?*

- Ne sjećam se. To je bilo još dok sam bio klinac jer sam u Bijeljini branio već sa 18 godina u II ligi tadašnje države. Moglo se i tada fino zaraditi. U Bijeljini je bio ogranak RMK iz Zenice, a oni su nam bili sponzori. Nije to bilo loše.

24 *Slušate li Frankeeya?*

- Slušam ga iz sobe starijeg sina. A on je sin mog prvog trenera u životu **Ibrahima Hamidovića**, sa kojim i danas imam odličan kontakt. Frankeeya znam od pelena.

25 *Šta vas još privlači osim sporta?*

- Napravili smo neku vikendicu u okolini Sarajeva. Obožavam rad u dvorištu. U

ništa premotavati. To nisu samo šutevi igrača već njegov cijeli prilazak i priprema za udarac. Dosta toga se može naučiti iz toga. Golmanski posao je puno kompleksniji nego što ljudi misle. Ja sam nekada sam šutao s određenih pozicija i ne možete uvijek uputiti udarac tamo gdje hoćete jer to zavisi od položaja tijela. Iskusniji golmani to onda mogu pročitati u tom djeliću sekunde. Tu je i blok koji vam mora olakšati posao.

28 *Ko je najveći golman svih vremena?*

- Jedni kažu **Abaz Arslanagić**, drugi kažu **Mirko Bašić**. Ja kažem obojica. Jugoslavija je uvijek imala najbolje golmane.

29 *Možete li se prisjetiti neke anegdote iz karijere?*

- Kada sam došao u Göppingen, nakon priprema smo igrali neki turnir. Ja sam

STARTOVALA UEFINA VELIKA FABRIKA PARA

U Ligi prvaka obrnut će se 1,34 milijarde eura

Supravo odigranim prvim kolom Evropske lige prvaka startovala je nova sezona najelitnijeg klupskog fudbalskog takmičenja. Prvi sudijski zvižduk sa centra je ujedno označio pokretanje ogromne marketinške mašinerija koja za cilj ima da od najvažnije sporedne stvari na svijetu naprave fabriku para.

MEDIJSKA PRAVA

A da to uspješno rade najbolje ilustruju cifre. Prema Uefinim procjenama, bruto prihod koji će generisati ovo takmičenje u tekućoj sezoni dostići će iznos od oko 1,34 milijarde eura. Onaj ko u maju naredne godine u Berlinu podigne pehar namijenjen pobjedniku inkasirat će i do 37,5 miliona eura. Lijepa suma, koja probija svaku odbranu. Od ukupnih bruto prihoda, oko 55 miliona eura će biti podijeljeno učesnicima playoffa. Tako će svaki od 20 klubova prihodovali fiksni iznos od 2,1 miliona. Oko 75% prihoda od medijskih prava i marketinških ugovora koje završi UEFA, u maksimalnom iznosu do 530 miliona, bit će raspodijeljeno među klubovima. Ostalih 25% bit će

rezervisano za evropski fudbal, za organizacione i administrativne troškove, kao i za solidarne uplate asocijacijama, klubovima i ligama. Oko 40 miliona eura zarađenih u okviru Lige prvaka bit će podijeljeno sa Ligom Evrope, kao što je bio slučaj i u prethodnoj sezoni. Tri miliona *solidarnih* eura namijenjeno je za klubove koji ispadnu u kvalifikacijama u oba takmičenja.

Onaj ko u maju naredne godine u Berlinu podigne pehar namijenjen pobjedniku inkasirat će i do 37,5 miliona eura

Neto iznos biće podijeljen na dva dijela – 500,7 miliona eura za fiksne isplate klubovima (grupna faza, bonusi...), dok će 409,6 miliona biti varijabilni iznos (marketinški pool). Marketinški prihodi će biti distribuirani proporcionalno prema vrijednosti svakog televizijskog tržišta zemalja iz kojih dolaze klubovi u ligi prvaka. Svaki od 32 kluba koji se plasirao u ovu LP

bit će bogatiji za najmanje 8,6 miliona eura. Kada su u pitanju rezultatski bonusi, svaka pobjeda uvećava račun za dodatnih miliona, dok remi u grupnoj fazi donosi 500 hiljada eura. Za prolazak među najboljih 16 klubovi mogu očekivati dodatnih 3,5 miliona, četvrtfinalisti 3,9 miliona dok će četiri polufinalista prihodovali 4,9 miliona eura. Pobjednika čeka još 10,5 miliona dok je poraženom namijenjeno *utješnih* 6,5 miliona.

I PORAZ SE PLAĆA

Prvaci liga koji se ne uspiju kvalifikovati u grupnu fazu LP bit će nagrađeni sa 200 hiljada eura. Za one klubove koji u kvalifikacije kreću sa *turističkim* ambicijama UEFA također ima poklon u vidu 150 hiljada eura ukoliko ne dođu do grupne faze, dok drugo kolo donosi 175 hiljada. Klubovi koji budu eliminisani u trećoj rundi kvalifikacija mogu računati na 200 hiljada.

U međuvremenu, pobjednik 2014 UEFA Super Cupa, Real Madrid će dobiti zahvalnicu u vidu tri miliona eura dok će za prošlomjesečni poraz u Cardiffu Sevilla dobiti 2,2 miliona eura. ●

LEJLA TANOVIĆ, PRVAKINJA U SVE ČETIRI DISCIPLINE U BIKIKLIZMU ILI DJEVOJKA KOJOJ NI UZBRDICA NI NIZBRDICA NISU PROBLEM

Od bajramluka do olimpijade

Zauzimanjem izvanrednog drugog mjesta na balkanskom prvenstvu (Balkan Bike Cup 2014), održanom 19- 21. septembra u Skoplju, Lejla Tanović je svojoj državi donijela prvu medalju u historiji biciklizma u BiH. Time je pokazala da se i na Bosnu i Hercegovinu može računati kao na vrlo ozbiljnog konkurenta na svim budućim međunarodnim biciklističkim takmičenjima

POZITIVNA
BIH

Donedavno je biciklizam u BiH uglavnom bio „rezervisan“ za muškarce. Od kada se Lejla Tanović počela baviti ovim sportom mnogo toga počelo se mijenjati. Zahvaljujući njenoj upornosti, po prvi put ove godine žena, takmičarka iz BiH je imala priliku učestvovati i braniti boje bh. zastave na jednom međunarodnom takmičenju i odmah osvojiti izvanredno drugo mjesto.

Mogla je to ona postići, kaže, i prošle godine, ali je nisu vodili na takmičenje. Inače, apsolutni je prvak Bosne i Hercegovine u sve četiri discipline u biciklizmu: brdskom biciklizmu, brdskom maratonu, cestovnom i vožnji na hronometar, a to je rezultat koji do sada na ovim prostorima još niko nije ostvario. Iz godine u godinu ona vozi sve bolje i uredno popravlja svoje rekorde. Najbolji rezultat do sada je utrka koju je upravo završila sa osvojenim drugim mjestom na balkanskom prvenstvu u Skoplju, kao i osvojeno 5. mjesto na takmičenju u Požegi. Sve je iznenadila još prošle godine kada je imala jednu internacionalnu utrku, koja se vozila za bodove Svjetske biciklističke asocijacije (UCI – Union Cycliste Internationale) i odmah ih osvojila 12, te time svima pokazala koliki je zapravo talenat. Sada je najbolje rangirana vozačica iz Bosne i Hercegovine i trenutno je na 162. mjestu na rang-listi UCI-ja. Za kratko vrijeme je osjetno napredovala na toj listi najboljih svjetskih biciklašica.

POBJEDA NA PRVOJ UTRCI

Ova energična djevojka priča kako je sve počelo prije samo četiri godine. Nije imala, objašnjava, nikakve predispozicije za

biciklizam, niti se bavila nekim sportom. - Bio Bajram i ja sam od bajramluka htjela kupiti ili role ili bicikl. Nisam znala šta i onda skontam da se neću moći rolama spuštati sa mjesta gdje smo trebali preseliti do grada. I tako kupim bicikl. Onda sam se svako jutro, u šest sati, vozila na Darivu i nešto mi se svidjelo - priča Lejla.

Krenula je u potragu za klubom i trenerom. I tu počinju problemi. Niko nije bio zainteresovan za djevojku koja bi se bavila biciklizmom, za treniranje pogotovo. Stalno je na internetu guglala i tražila nekoga ko bi joj mogao biti trener. Pronašla je trenera u Hrvatskoj, ali...

- Ko će iz Hrvatske trenirati nekog početnika. Kupila sam bicikl u Robotu i sad ja, eto, nešto hoću ozbiljno trenirati!?! - kaže Tanovićeva.

Svoju potragu okončala je u klubu brdskog biciklizma PULS iz Sarajeva, koji je u to vrijeme organizovao neke vožnje.

- Imali su sastanak i ja se prijavim. Svi oni imaju po 22, a ja 16 godina i niko me nije ozbiljno shvatio. Rekla sam da hoću da treniram - kaže.

I tada započinju i do danas traju treninzi sa Amarom Njemčevićem, profesionalnim bokserom i kondicionim trenerom, koji se inače nije bavio biciklizmom već samo volio voziti ture. Nije bilo lako proći Amarov test inicijacije.

- Vodio me na atletsku stazu i rekao da moram istrčati šest krugova za 12 minuta. Nije mi padalo na pamet da odustanem. Imali smo mjesec dana za to - pri-

ča Lejla i dalje nas uvodi u sve ono kroz šta je morala prolaziti. Njena priča, ali ponajviše energija kojom zrači, tjera nas da se prisjetimo scene iz filma „Roki“, kada glavni junak, baš kao i ona, uporno trenira, uspinje se uz bezbroj stepenica sve dok ne postigne zadano vrijeme.

Već prve godine ova uporna i odlučna djevojka je, sa svo-

jih 16 godina, postigla i prvi uspjeh i pobijedila na prvoj utrci na Čavljaku.

OTKAZIVANJE KOČNICE

Kako bi ove godine imala što više utrka i pokušala ući

među prvih 150 na svijetu, njen matični klub PULS krenuo je u potragu za sponzorima. Tako će, kaže, sa skromnim sredstvima ipak do kraja godine uspjeti ostvariti učešće na 21. utrci, od čega je ukupno šest UCI utrka. Bez obzira na rezultate, kaže da nije dobila nikakvu podršku niti od države, niti od kantona. Uglavnom su roditelji ti koji finansiraju troškove ovog izuzetno skupog i teškog sporta.

U šali nam prepričava njihove reakcije kada se pojavi novi zahtjev. Jedna od njih je mamina, koja joj kaže: Što ne ideš u Importane i tamo trčiš na traci? Ja tebi moram bicikl kupovati? Ili, tatina kada je na Trebeviću, poslije utrke, neko prokomentarisao da joj treba kupiti novi bicikl. Šta novi bicikl, pa ovaj je nov, više mi je novog bicikla navrh glave! Sve ovo s osmijehom priča Tanovićeva pa onda dodaje da im svaki put, kada kupe novi bicikl, kaže: E, ovaj je kvalitetan - on traje čitav život...

Cijene bicikala za ovaj sport su jako visoke. Lejla vozi dva, za brdsku vožnju kar-

SAMO OD JEDNOG TRENINGA 2200 KALORIJA MANJE

- Jednom godišnje imam ljekarsku kontrolu za međunarodnu licencu - test čitavog tijela, a dva puta idem u dijagnostički centar gdje mjere laktatnu granicu, otkucaje srca, kapacitet pluća... Definiciju mišića radim u teretani. Ishrana mora imati puno obroka, trener i to planira, ne mjerim kalorije, sve što želim mogu jesti koliko želim, ali da je zdravo. Ovdje je bitna kilaža, da budeš brz i bitno je da imaš kila koliko tebi odgovara. Neki dan sam imala trening od 3,5 sata i potrošila sam 2200 cal. Jedino što ne smijem i ne trebam jesti je slatko i bijeli hljeb, naravno ni grickalice, odnosno nezdravu hranu. Slatko ne smijem jesti jer u toku utrke uzimam gelove sa šećerom i oni ne bi djelova-

li ako bih jela slatko. Pošto imam jake treninge, moram uzimati suplemente za oporavak. Uzimam glutamin za oporavak, kreatin za eksplozivnost, dodatnu snagu. Bodi bilderi koriste kreatin, navlači vodu u mišiće i imaju veliku masu, a ja ne mogu imati mišiće jer stalno trošim kreatin. Uzimam aminokiseline, oporavljaju mišiće, a tokom zime protein za izgradnju mišića. Svako ko se bavi sportom koristi suplemente, a jedini problem u vezi sa tim je što su strašno skupi i svaka dva mjeseca moram da dam 300-400 KM da bih to osigurala. Onda ja mami kažem, sad mi daš i nećeš za pola godine. Više bi te koštalo da pušim, pijem i izlazim svaku noć.

bonski bicikl skot skile, koji je platila 4500 KM, godinu dana star, a ima i cestovni bicikl koji je koštao 1700 KM.

Kaže da nije zainteresovana za cestovni biciklizam jer je dosadan i da joj ova vrsta vožnje služi samo za trening. Kao da se radi o običnom problemu sa pubertet-skim bubuljicama, ističe da je ovo opasan sport i to potkrepljuje primjerom:

- Na utrci u Novom Sadu jednostavno ništa nije išlo. Tu sam osvojila 8. mjesto i to mi je najlošiji rezultat ove godine, zbog pada. Pad nije bio na utrci već prije nje, na treningu. Bio je nagib za skok, skočila sam, nisam fino letjela pa sam se nabila na prednji točak. To i nije bio problem, jer sam imala dobar amortizer, problem je bio što sam se prepala i onda sam udarila glavom. Imala sam zaštitne naočale, ali i ogromnu modricu ispod oka. Pada i udarca se nisam uopšte sjećala - uzbuđeno i slikovito priča Tanovićeva i kao da ponovo proživljava naredni dan utrke za koji kaže da je bio prava katastrofa, da su je pratili peh za pehom, strah od pada, zaključan amortizer i, konačno, otkazivanje kočnice u toku utrke. Opisuje i stazu, tešku, sa velikim nagibom. I na utrci je, kaže, pala nekoliko puta.

BODOVI ZA OLIMPIJADU

Ovdje saznajemo da ima i trenera za vožnju nizbrdo, Sašu Abazovića, koji inače i vozi isključivo nizbrdo.

- **To su oni sa velikim kacigama i štitovima** - pojašnjava nama neupućenim, a onda se dalje prisjeća slučaja od prije dvije godine, kada ju je pred samim ciljem na utrci u Sarajevu gurnula druga takmičarka zbog čega je pala na kamenje i zadobila potres mozga. Ta djevojka je i tokom utrke provocirala i psovala, govorila ružne riječi, nesportski se ponašala, što je uticalo na njenu koncentraciju i, kako kaže, strašno je pogađalo. Nakon toga joj je trebala godina dana da je pobijedi na domaćem terenu; imala je rezultate vani, ali u BiH jednostavno nije mogla.

- **Strašno me kočila. Takve stvari pravi sportisti ne rade i to niko ne radi** - ka-

OVAKO IZGLEDA PRIPREMA

Ujutro u 7.00 sati, dva do dva i po sata vožnje cestovnim biciklom sa nekim umjerenim pulsom 140-160 i to mora biti stalno. Onda jelo, odmor, istezanje, suplementacija i onda, u sredini dana, teretana, vježbe, čučnjevi, sklekovi, specifične vježbe, balans, ravnoteža.

U 19.00 trening na skijaškoj stazi. Amar postavi čunjeve, ima vrijeme i običem jedan krug jako, onda to radim jedno 15 puta najjače moguće.

- **Stalno moraš spuštati vrijeme, sekundu-dvije, mora biti konstantno. To je strašno teško, to je intervalni trening. Nema popuštanja, ovdje su sekunde u pitanju** - pojašnjava Lejla.

Naveče su kratki i vrlo jaki treninzi. Obično u sedam dana ima jedan dan odmora i dva dana aktivnog odmora, znači vožnja sat, sat i po na biciklu, a 3-4 dana radi maksimalno jake treninge. I tako čitave sezone.

- **Sezona počinje u februaru, do tada radim bazne treninge, dugi treninzi, svakodnevno. Traje to do kraja oktobra i onda dobijem 15-20 dana odmora** - dodaje Tanovićeva.

že Tanovićeva. Tek ove godine uspjela je tu rivalku ostaviti na prvoj utrci za osam minuta, a u kasnijim za pet. - **Ja sam nju slomila sportski** - ponosno ističe.

Tako je i nas, brzo i energično, vodila kroz svijet uzbrdica i nizbrdica i kroz sve što je bilo i što planira postići. Cilj joj je odlazak u Tokio, na olimpijadu koja će se održati za šest godina i misli da to može ostvariti.

- **Da bih otišla na olimpijadu moram biti u prvih 30 biciklistkinja na svijetu, a moja zemlja mora biti plasirana među prvih 15** - objašnjava Lejla.

Sigurna je u sebe i trenera Njemčevića, za kojeg ističe da joj nije samo lični trener već prvenstveno prijatelj i da jedva čeka dan kada će imati sredstava da se može iskupiti za sve što je do sada uradio za nju. ●

- Prije nešto više od godinu dana poveo sam svoju kćerku na Tajms skver oko 11 navečer i super smo se proveli. Bilo je čisto, lijepo, zabavno. To prije 20 godina nije bilo moguće jer je Tajms skver bio prepun prljavštine, sumnjivih ljudi... E, onda su došli odlučni ljudi i sve to promijenili. Znaite i sami kako danas izgleda Tajms skver. Dakle, moguće je donijeti promjene. Mislim da mnogi problemi ovdje u BiH mogu biti riješeni. BiH kao turistička destinacija - to je nešto što se može provesti.

u pozorište u Sarajevo, potom dobro večerati... Ali se u Sarajevu ne upravlja time na efikasan način. O kulturnim institucijama bismo mogli imati poseban razgovor. Zakon o muzejima... to je meni također ogromna frustracija. Apsurd je da nacionalni muzej ne radi! Pogledajte i druge dijelove države. Kada se vozite od Trebinja

- Kandidata zaista ne nedostaje i to je, vjerovatno, pozitivna stvar. U demokratskom društvu želite političare koji će raditi u vašem interesu. Mislim da je važno da građani zahtijevaju da njihovi predstavnici zastupaju njihove interese na pravi način. Ako su ljudi zadovoljni putem kojim ide ova zemlja treba da glasaju za one koje su do sada glasali. Ako žele promjene onda je ovo jedna od malobrojnih šansi kada imate priliku za promjene. Nisam stručnjak i ne znam za koje bih ja ovdje kandidate glasao, ali znam da je najbitnija stvar integritet. Treba tražiti ljude koji ne ulaze u politiku radi sopstvene koristi. Treba birati one koji imaju sposobnost i želju da služe građanima. ●

[illegible]

SPECIJAL
IZBORI
2014

KOLIKO VRIJEDE I ŠTA MOGU?!

**30 LIDERA I KANDIDATA ZA NAJVIŠE DRŽAVNE FUNKCIJE
KOJI SU U ŽESTOKOJ UTRCI DA NAREDNE 4 GODINE
VLADAJU OVOM DRŽAVOM.**

MI PITAMO, ONI ODGOVARAJU, VI ODLUČUJETE!

**SPECIJAL – IZBORI 2014
UREĐUJE I VODI: SANJIN BEĆIRAGIĆ**

DO **10.** OKTOBRA. - SVAKI DAN U 18:15 h

AMMAR GEGIĆ, KAPITEN KOŠARKAŠKE KADETSKE REPREZENTACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Dosta sam naučio od američkih trenera

Petodnevni boravak u SAD i susret sa zvijezdama poput Michaela Jordana, Carmela Anthonyja i Amara Stoudemirea smatra velikim iskorakom u karijeri

PIŠE: Zdravko Čupović zdravko@startbih.info

Ammar Gegić (16), kapiten košarkaške kadetske reprezentacije Bosne i Hercegovine, jedan je od najzaslužnijih za odličan plasman, osmo mjesto ove selekcije na nedavno završenom

ŠPANIJA I RICKY RUBIO

Kako i većina sportske javnosti, i mladi Gegić je na upravo završenom Svjetskom prvenstvu u finalu očekivao neizvjesnu borbu između Amerikanaca i Španaca. - Očekivao sam finale Amerike i Španije jer gajim simpatije prema Špancima. Ricky Rubio mi je najbolji igrač. U svakom slučaju, čestitam Americi i Srbiji koja je daleko dogurala, iako mislim da su se Španci trebali boriti za zlato - kaže Gegić.

SVI BI DA BUDU MIRZA TELETović

Kao i gotovo svim bh. mladim košarkašima, uzor mu je trenutno naša najveća zvijezda Mirza Teletović.

- Prvo želim da čestitam selektoru i seniorima plasman na EP. Mirza je naravno svima uzor, a pored njega i Nihad Đedović. Sa Mirzom sam se trebao vidjeti u New Yorku, ali je tada dobio blizance i, nažalost, nismo uspjeli dogovoriti susret. Nihadov brat je igrao sa mnom prošle godine pa smo se viđali - kaže Gegić.

Evropskom prvenstvu u Litvaniji. Upravo protiv domaćina Gegić je odigrao najbolju utakmicu na turniru i postigao 24 poena, uz osam skokova i sedam asistencija.

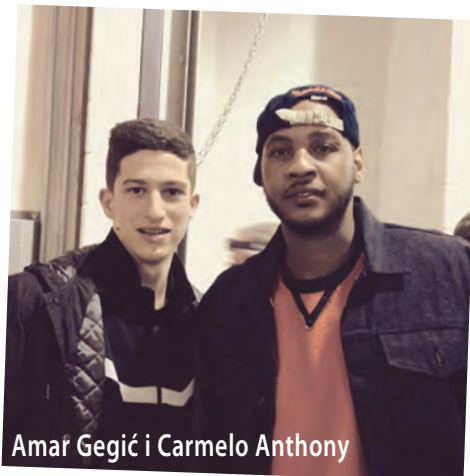
POČEO U KK IGMAN

Prošle godine izabran je među 10 najtalentovanijih mladih košarkaša u Evropi, a priznanje je stiglo ni manje ni više već od skauta slavnog Michaela Jordana.

- Skauti u Evropi prate sve te važnije turnire. Prošle godine je prvo bilo prvenstvo B Divizije, gdje sam dobro igrao, a onda sam igrao juniorsku Euroligu sa dvije godine starijim godištim. U pitanju je Nikeov turnir u Rimu i tu su skauti, po svom izboru, pozvali 40 najtalentovanijih da dođu u Barcelonu. Tamo smo trenirali pet dana, a nakon toga su odredili 10 najboljih koji će ići u Ameriku. To je zapravo Jordanov turnir i naravno da sam ga upoznao tamo. Bio je to veliki iskorak u mojoj karijeri koji mi je ulio veliko samopouzdanje, a dosta sam i naučio od američkih trenera. Zaista veliko iskustvo - govori Gegić za Start BiH te dodaje kako je tom prilikom upoznao još neke od aktuelnih zvijezda NBA, poput Carmela Anthonyja i Amara Stoudemirea. Ovaj košarkaški biser je u svijet ovog sporta ušao prije 10-ak godina započevši u KK

Igman sa Ilidže, gdje je trenirao pet godina. Nakon toga je dvije godine proveo u KK Bosna, a već tri godine brusi talent u OKK Spars, koji trenutno u BiH vjerovatno najbolje radi sa mladim košarkašima pošto su državni prvaci u nekoliko mlađih kategorija. - **Tajna Sparsa je u sistemu i radu počevši od najmlađih kategorija, što pokazuju i rezultati. Dok je Vrabac igrao u Sparsima on mi je najviše pomagao, kao i Buzza, Nikolić. Ja sam učio i samo dok sam ih gledao kako treni-**

Amar Gegić i Carmelo Anthony

raju i igraju. Mlađi se stalno priključuju starijima i tako stalno napredujemo. Onda kada se vrate u svoju kategoriju prave odlične rezultate - otkriva Gegić recept uspjeha i napretka.

VEĆ IMA PONUDE

Kada je riječ o EP, iako je kaže više bio posvećen odbrani i timskom uspjehu, zadovoljan je svojim igrama i plasm-

AMMAR U DVIJE REČENICE

Ammar Gegić je rođen u Stuttgartu, u izbjeglištvu, 14. 2. 1998. godine. Visok je 197 centimetara, težak 84 kilograma i igra na pozicijama playa i šutera, a pohađa Četvrtu gimnaziju Ilidža.

10 najboljih sa Michaleom Jordanom

nom jer je, kako kaže, to i bio cilj prije Prvenstva.

Dobre igre i talent naravno ne mogu promaknuti raznim menadžerima i agentima pa je i za Gegićem veliki interes.

- Imao sam dosta ponuda velikih evropskih klubova, naročito poslije Amerike, ali ove godine ne namjeravam nigdje ići. Imam u svom klubu dobre uslove za rad, igram i za prvi tim tako da ne mislim nigdje ići. U budućnosti bih volio igrati u Barceloni, Realu ili nekom drugom španskom klubu - iskren je naš sagovornik. ●

SEKS SKANDALI

ZBOG ŽENA

predsjednici idu i u zatvor

Historija je puna poznatih ličnosti, vlada, političara, naučnika, umjetnika... kojima je seks skandal došao glave ili promijenio način života. Svaka od tih priča na svoj način je intrigantna

KLEOPATRA: LJUBAVNICA MOĆNIH VLADARA RIMA

U drami *Antonije i Kleopatra* Šekspir je ovu vladarku opisao kao egzotičnu i najfatalniju ženu u historiji. Savremenoj javnosti približila ju je glumica Elizabet Tejlor (Elizabeth Taylor) u holivudskom spektaklu *Kleopatra*.

Rođena je 69. godine prije nove ere, a umrla je 30. godine p.n.e. Arapski srednjovjekovni učenjaci su joj se divili i tvrdili da su knjige koje je ona napisala, a koje su u međuvremenu iščezle, bile temeljac mnogim učenjačkim sferama. Bila je posljednji faraon Egipta i prvi koja je govorila narodnim jezikom. Arapski izvori navode da je govorila devet jezika.

Ipak, historija Kleopatre pamti najviše po ljubavnim vezama sa vladarima moćnog Rima, Julijem Cezarom i Markom Antonijem. Bila je

izuzetno skladno građena, ali nije smatrana ljepoticom, zbog čega mnogi smatraju da je rimske vladare očarala svojim šarmom.

Prema nekim zapisima, imala dugi kukasti nos i velika usta, zbog čega bi se, po današnjim kriterijima, teško mogla smatrati privlačnom. Isti izvori navode i da je znala prirediti višenedjeljne noćne orgije, koje su doprinijele pričama o nenoj seksualnoj raskalašnosti. Jedna od tih priča navodi da je tokom jedne noći imala seksualni odnos sa 100 rimskih plemića. No, priče o nenoj razvratnosti širili su prije svega njeni neprijatelji. Ono što se pouzdano zna o Kleopatri jeste da je ljubavnu vezu sa Cezarom iskoristila kako bi se vratila na egipatski tron, te da mu je rodila sina. Nakon ubistva Julija Cezara, zavela je Marka Antonija i sa njim je imala troje djece. Kada je Oktavijan porazio Marka Antonija u borbi za prevlast u Rimu, Kleopatra je izvršila samoubistvo, a jedna od legendi o nenoj smrti navodi kako je pustila da je ujede otrovna zmija.

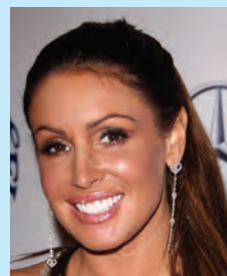
9. Anne Boleyn: Kralja posvađala sa papom

Anne Boleyn (Ana Bolen) je bila druga supruga engleskog kralja Henrika VIII. I danas se smatra ženom zbog koje je došlo do odvajanja engleskog katoličanstva od rimokatoličanstva, što je u konačnici dovelo do uspostavljanja protestantizma u Engleskoj. Bila je ljubavnica i savjetnica kralja Henrika, za kojeg se tajno udala 25. januara 1533. godine. Na taj čin kralj je pristao jer mu je Anne jasno stavila do znanja da „nema seksa prije braka“. Kada je ostala trudna, kralj Henrik je, vjerujući da će mu roditi sina, odlučio da tu vezu obznani i organizirao je javno vjenčanje kako bi njegov eventualni sin mogao naslijediti krunu, tim prije što nije mogao imati djece sa tadašnjom suprugom. Zbog toga je ušao u otvoreni sukob sa Rimokatoličkom crkvom i papom, koji nisu htjeli da mu odobre razvod. Anne je 1. juna 1533. postala engleska kraljica, ali je rodila kćerku, buduću englesku kraljicu Elizabetu I. Usprkos brojnim trudnoćama poslije, Anne nije Henriku rodila sina, zbog čega je on 19. maja 1536. njihov brak poništio i naredio da se Anne pogubi pod optužbom za preljub, incest i veleizdaju.

TIGER WOODS: STARLETA MU UNIŠTILA BRAK

Ljubavna veza sa do tada malo poznatom starletom Rachel Uchitel koštala je braka Tigera Woodsa, jednog od najboljih igrača golfa i najplaćenijih sportista. Njegovu ljubavnu aferu otkrio je „National Enquirer“.

Woodsova supruga Elin Nordegren u početku je bila spremna da mu oprost prevaru. No, ubrzo se pokazalo da je on bio sklon sličnim vanbračnim izletima. Na površinu su isplivale nove afere i šampion je ostao i bez supruge i bez dvoje djece.

PRINC CHARLES I PRINCEZA DIANA: SVE ZBOG CAMILLE

Britanski dvor je izgleda sklon seks-aferama. I sadašnji princ Charles je glavni lik jedne od njih i to sa njegovom sadašnjom suprugom Camillom Parker. Iako je od 1981.

Charles bio u braku sa princezom Dianom, često se u javnosti pojavljivao sa Camillom. Kad je Diana doznala za njegovu aferu i ona je utjehu potražila u vanbračnim izletima. Na kraju, Diana je poginula u saobraćajnoj nesreći, a njena sudbina dugo vremena je bila omiljena tema medija. No, Charles nije odustajao. Camilla je bila njegova prva ljubav i životni izbor.

WALLIS SIMPSON: ŽENA ZBOG KOJE SE EDWARD VIII ODREKAO KRUNE

Edward VIII je vladao Ujedinjenim Kraljevstvom manje od jedanaest mjeseci, od 20. januara 1936. do 10. decembra te iste godine. Britansko prijestolje napustio je zbog ljubavi sa Amerikankom Wallis (Volis) Simpson, koja je već imala dva braka iza sebe.

Odlučnost Edvarda VIII da oženi Amerikanku čak je dovela Veliku Britaniju do ustavne krize, a vladar nije odustajao od namjere i pored očitog protivljenja i Parlamenta i crkve. Rješenju spora nije doprinijela ni kraljeva spremnost da Wallis službeno ne postane kraljicom, pa da niti njihova djeca nemaju pravo naslijediti prijestolje. Na kraju, abdicirao je i prijestolje prepustio Georgu VI, ocu današnje kraljice Velike Britanije, Elizabete II.

CARL GUSTAF XVI: BLUDNE NOĆI U KLUBOVIMA SRPSKIH MAFIJAŠA

Švedski kralj Carl (Karl) Gustaf XVI bio je stalni gost u bordelima srpskih mafijaša. U novembru 2010. godine je izašla knjiga „Carl XVI. Gustaf - Nevoljki monarh“, u kojoj su opisane dotad nepoznate činjenice iz razuzdanog života poglavara švedske kraljevske obitelji.

Knjigu su napisali Thomas Sjöberg i Tove Meyer. Iako se godinama znalo za kraljeve sklonosti, nijedan se švedski tabloid ni ostali mediji nikad nisu usudili objaviti ništa o njegovim ljubavnicama i posjetima bordelima. Ipak, u knjizi je detaljno opisano kako je kralj, sa svojim najužim krugom, bio stalni gost striptiz-klubova u vlasništvu srpske mafije, a za kralja i društvo su dolazile posebne „djevojke *a la carte*“, te da su tulumu počinjali ili u zatvorenim separeima ili grupnim seksom u *jacuzzi*jima. Nakon toga, tajna služba bi pretraživala stanove djevojaka koje su bile sa kraljem, tražeći kompromitirajuće snimke.

Navodno, postojale su i fotografije, snimljene u jednom striptiz-klubu u Stockholmu početkom 90-ih godina, na kojima kralj promatra lezbijski seks, a srpski mafijaši su čak pokušali tim snimcima ucijeniti kralja.

BILL CLINTON I MONICA LEWINSKY: FATALNA MRLJA NA HALJINI

Priča o oralnom seksu u jednom od ureda Bijele kuće između Monice Lewinsky i tadašnjeg predsjednika SAD Williama Billa Clintona svakako je jedna od najvećih seks afera 20. vijeka. Clinton je u početku poricao da je imao aferu sa Lewinsky. Čak je tako svjedočio i pred Senatom. Ali se tada pojavila Monicina plava haljina sa mrljom i Clinton je morao priznati. Unatoč tome, i laganju pod zakletvom, Clinton je preživio skandal, ali je demokratskoj stranci nanesena velika šteta zbog čega je Al Gore izgubio iduće izbore.

VACLAV KLAUS: PREDSEDNIK KOJI VOLI STJUARDESE

Samo dan nakon ponovnog izbora za predsjednika Češke, 66-godišnji Vaclav Klaus je fotografisan sa plavokosom stjuardesom na izlazu iz hotela. On je ubrzo priznao da je svoju 40-godišnju ženu varao s upola mlađom stjuardesom predsjedničkog zrakoplova. To Klausu to nije bila jedina afera sa stjuardesama. Naknadno je otkriveno da je 1991. godine, dok je bio političar u usponu, imao aferu sa jednom, a 2002. sa drugom stjuardesom Češke vlade.

Česi su, međutim, oprostili svom predsjedniku te afere. Prema provedenim anketama, bili su time impresionirani i smatrali su da su ljubavnice odlika pravog muškarca.

MOSHE KATSAV: U ZATVORU ZBOG SEKSUALNOG NAPASTVOVANJA

U najvećem političkom i seks skandalu u Izraelu predsjednik Moshe Katsav morao je odstupiti sa vlasti. Njega je čak 10 pripadnika njegovog kabineta optužilo za seksualno napastvovanje, a jedna od njih čak i za silovanje.

Katsav je uporno tvrdio da je nevin, ali dokazi su bili jači pa je bivši predsjednik osuđen na sedam godina zatvora koje trenutno služi u zatvoru Maasiyahu.

JOHN F. KENNEDY I MARILYN MONROE: ROĐENDANSKA PJESMA

Nikada nije do kraja razjašnjeno da li su jedan od najslavnijih američkih predsjednika John F. Kennedy i ništa manje slavna holivudska zvijezda i seks-simbol Marilyn Monroe bili u ljubavnoj vezi. Nagađanja medija isto tako nikada nisu do kraja ni demantovana. No, svijet će zato zauvijek pamtiti scenu u kojoj Marilyn Kennedyju pjeva rođendansku pjesmu.

Mjesta gdje se okupljao jugoslovenski jet-set

Starije Sarajlije sigurno su u stanju, u samo desetak sekundi, rafalno izdefilovati imena bar dvadeset kafića koji su bili simbol grada sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog vijeka

Krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošlog vijeka Sarajevo je tadašnjoj Jugoslaviji, uz Bijelo Dugme, Indekse, Šibu Krvavca, Mešu Selimovića, Bosnu, Želju..., podarilo još jedan fenomen.

Bili su to kafići, čuveni od Triglava do Đevđelije, koji su potpuno razbijali tadašnju predstavu o ugostiteljskim objektima i koje su mnogi godinama poslije tumačili kao prvi korak u primicanju Sarajeva duhu i načinu življenja na zapadu Evrope. I ono što je vrlo bitno, kafiće su otvarali privatnici, državne firme su naprosto bježale od njih i držale su se standardnih kafana ili restorana. Vlast, ona komunistička, nije mogla shvatiti kakva su to mjesta gdje se okupljaju mladi i sluša glasna muzika.

KAKO JE POČELO

Starije Sarajlije sigurno su u stanju, u samo desetak sekundi, rafalno izdefilovati imena bar dvadeset kafića iz tog doba: Lisac, Stari sat, Davor, Nava, MP poznatiji kao Pike, 071, Adams, Borsalino, Muftić, Mapet, Teatar, A Club, Đerdan, 84, Piccolo, Arkada, Gong...

Prvi kafić, prema nekim kazivanjima, bio je Evergreen. Vlasnik je bio Nedo Kapetanović. Potom je Šaban Bane Toskić otvorio Gong, a mnogi smatraju da je prekretnicu napravio Damir Lisac, kada je opštinsku administraciju prislio da njegovu kafanu registruje kao caffe-bar.

Navodno, administracija je popustila na nagovor tadašnjih funkcionera Rate Dugonjića i Dragutina Kosovca. Ubrzo je kafić od samo 35 metara kvadratnih postao kulturno okupljalište mladih. U sam objekt moglo je stati oko stotinjak gostiju, a ispred, sve do Titove ulice, znalo je u jednoj noći doći i do hiljadu mladih Sarajlija. Taj način usluživanja, kao i veličina objekta, postali su prototip i za ostale kafiće koji su kasnije otvarani.

U Logavinoj ulici bio je Stari sat, gazde

Nede Alihodžića. Tu se okupljala „starija“ raja, a radio je sve dok i posljednji gost ne bi završio sa pićem. Ako treba, i do zore. U sarajevske kafiće ubrzo su počeli dolaziti gosti iz Beograda i Zagreba, jugoslovenski jet-set koji je žudio za takvim noćnim životom. Uglavnom, naći slobodno mjesto za sjedenje u nekoj od kifli, koje su bile obavezni dio namještaja u kafićima, bilo je premija. Zato se guralo ili do šanka ili stajalo gdje se može i ako treba i na jednoj nozi. A kad nema ni toga, onda stajanje ispred kafića i čekanje konobara da se nešto naruči.

Svaki kafić je, u pravilu, imao svoje goste. Razvrstavali su se po dobi, interesovanju, muzici koju slušaju, a počesto i po dubini novčanika... Mladi, obično srednjoškolci, okupljali su se ispred Dedana, Piketa, Arkade, Mapeta, Teatra...

REDOVNI GOSTI

Elitniju klijentelu ugošćavali su Davor (Davorina Popovića Pimpeka), Stari sat, Nava, SOS, Miris dunja, Jesenjin...

Rokerima su najdraži bili Đerdan ili Rock, nedaleko do Vijećnice. Đerdan bi se, u pravilu, počeo puniti gostima tek iza 22 sata i mahom su to bili mladići i djevojke koji bi dolazili sa provoda iz disko-kluba Kaktus. Muzika koja se slušala na oba mjesta bila je skoro ista.

Studenti sa Političkih nauka dane su provodili u Modu, gdje su se često sa njima za šankom znali zapiti i profesori.

I u svakom kafiću znali su se i gosti i konobari. Živjeli su skoro kao neka porodica. Svako društvo je imalo svoj kafić, mjesto gdje se okuplja, tako da nije bilo potrebno zakazivati druženja niti rezervisati mjesta. Za stalne i prave goste uvijek je bila stolica viška.

Većina tih kafića vremenom je zatvorena. Interes za njih počeo je opadati poslije održavanja Zimskih olimpijskih igara. Neki od vlasnika su umrli, drugi otišli iz Sarajeva, treći se prestali baviti poslom od kojeg se u njihovom doba dobro zarađivalo. Danas se na tim mjestima druge kafane, u kojima važe i druga pravila. ●

Izvan Vremena Ž.A.ČIČAK

• svakog petka od 16.30 do 18.00 sati

SARAJEVO 106,2 Mhz	JABLANICA / KONJIC 98,4 Mhz	BIHAC 107,4 Mhz
TUZLA 102,1 Mhz	SREBRENICA 105,6 Mhz	JAJCE 98,3 Mhz
MOSTAR 94,0 Mhz	BANJA LUKA 101,4 Mhz	TREBINJE 106,4 Mhz

STUDENTSKI
RADIO
SARAJEVO

FM

95,2 MHz

RADIO M

www.radiom.net

RADIO KOJI SE
NIKAD
NE GASI

SARAJEVO 98,7 MHz FM, ZENICA 89,80 MHz, TUZLA 106,30 MHz, BANJA LUKA 104,20 MHz

Prvi bh. magazin o obrazovanju

Na trafikama u BiH

ŠKOLEGIJUM

Juni 2014. / godina 3 / broj 8 / cijena 5 KM

Metodika vs. matematika: LICENCA ZA UBIJANJE U POJAM / Eksterna matura: ROĐENDAN MINISTROVOG SIROČETA / Stručni ispiti: VIZA ZA PENZIJU / SP u Brazilu: O ČITANJU I SKANDIRANJU / Lektira za roditelje: VRŠNJAČKO NASILJE

Poklon knjiga: Čudnovati doživljaji barona Minhauzena

www.skolegijum.ba

BAUK REFERENDUMA KRUŽI EVROPOM: ŠKOTSKA, BASKIJA, RS...

BOSNA

NEZAVISNA INFORMATIVNA REVIIJA

GODINA XX | BROJ 932 | SARAJEVO 18.9.2014. | CIJENA 3 KM

NAJNOVIJE ČUDO IZ MEĐUGORJA

UKAZANJE ŠAMPIONA

MARIN ČILIĆ
I HRVATSKO PITANJE U BiH

www.slobodna-bosna.ba

ISSN 0354-1436 PRINTED IN BOSNIA-HERZEGOVINA

1 770 354 143001 00732

www.startbih.info

NAJRAZORNIJE SVJETSKE KATASTROFE

POPLAVE

najveći „prirodni“ ubica ljudi

Samo u 20. vijeku od poplava je smrtno stradalo blizu sedam miliona ljudi, a najveći broj žrtava je na području Azije

Poplava Žute rijeke u Kini 1931.

Velike padavine, neuobičajene za ovo doba godine, i poplave, pogotovo one iz maja, nanijele su veliku štetu balkanskim državama. Smatra se da su u pitanju bile poplave nezabilježene u posljednjih 100 godina na ovom području. Čovječanstvo se od svog postanka bori sa rijekama, morima, okeanima... Historija bilježi brojna izlivanja rijeka, a poplave se smatraju najvećim prirodnim ubicom ljudi, većim i od zemljotresa i vulkana. Samo u 20. vijeku poplave su ubile blizu sedam miliona ljudi. I najveći broj stradalih je na području Azije. Čak polovina poplava koje su zadesile čovječanstvo veže se za taj kontinent. Pred plavnim valom obično stradaju siromašna područja, gdje nikada nije postojao razrađen sistem za borbu s ovom ele-

Poplava Sjevernog mora 1212.

mentarnom nepogodom.

OKRUTNA ŽUTA RIJEKA

Ljudi ne ginu samo od razornog vala. Mnogo teže posljedice su nakon povlačenja vode kada, u pravilu, dolazi do gladi, pojave opasnih zaraznih bolesti koje odnose mi-

rijeke Huangho (Žute rijeke), druge po dužini u Kini i šeste u svijetu. Samo u četiri poplave ova rijeka je ubila više od sedam miliona ljudi. Prva veća poplava Žute rijeke, koja je zabilježena, bila je 1642. godine i tada je stradalo oko 300.000 Kineza. Procjene broja smrtno stradalih u poplavi ove rijeke iz 1887. kreću se od 900.000 do čak 2.000.000. Uz to još dva miliona ljudi je ostalo bez krova nad glavom, a ukupa površi-

na teritorije pogođene poplavom iznosila je oko 50.000 metara kvadratnih. Dakle, skoro kao površina Bosne i Hercegovine. Najokrutniji plavni val Žute rijeke pogodio je centralnu Kinu sredinom 1931. godine. Katastrofa je bila veća i zbog uporednog izli-

U RAZVIJENIM ZEMLJAMA NAJČEŠĆE GINU MUŠKARCI

Analizom desetak poplava u SAD i Evropi, došlo se do određenih rezultata koji pokazuju kako za vrijeme poplava oko 70% ljudi umre od davljenja, 15% od udaraca različitih predmeta po tijelu, dok ostatak umre od srčanog udara, električnog udara, požara ili trovanja.

Čak 7% smrtnih slučajeva ne bude objašnjeno. U razvijenim zemljama za vrijeme poplava među preminulima bude 70% muškaraca, dok je u nerazvijenim zemljama omjer skoro obratan. U Nepalju od poplava stradaju najviše djeca.

lione života... Osim toga, područjima koja su naseljena potrebne su godine i godine da se vrate u stanje od prije poplava. Iza vode ostaju neupotrebljive oranice, uništena cestovna infrastruktura, kanalizacija te sve ono što je potrebno za normalan život jedne ljudske zajednice, bilo da je riječ o gradu ili selu. Kina je posebno bila pogođena brojnim poplavama. Naročito su stradala područja oko

vanja rijeka Huaj i Jangce. Samo pred nalezom ogromne bujice, na spavanju je poginulo oko dva i po miliona stanovnika. Vjeruje se da je broj smrtno stradalih u konačnici bio oko četiri miliona, a poplavom je bilo ukupno pogođeno oko 30 miliona Kineza. Ništa manje opasna nije ni najduža rijeka u Kini Jangce (Duga rijeka). Poplava ove rijeke iz 1911. bila je jedna od najsmrtonosnijih nesreća u historiji Kine. Tada je poginulo više od 100.000 ljudi.

Najduža azijska i kineska rijeka je 1935. još jednom pokazala svoju ćud. Poginulo je više od 150.000 ljudi, a nakon poplave pojavile su se brojne bolesti poput malarije, dermatitisa i tuberkuloze...

SVETA LUCIJA

Na evropskom tlu najveće poplave registrovane su u Holandiji, državi čija četvrtina teritorije je ispod nivoa mora. Posebno razorna bila je poplava Sjevernog mora iz 1212. godine, kada je poginulo oko 60.000 ljudi. Poplava nazvana sveta Lucija pogodila je Holandiju i sjeverni dio Njemačke 12. de-

Branja Bankjao 1975.

za katastrofu koja je zaprijetila. Uslijedila je poplava kakva se bilježi jednom u dvije hiljade godina. Nagomilana voda jednostavno nije imala više gdje da oteče. Brana je popustila i stvorio se val visok 3-7 m i dug 10 kilometara, koji je „jurnuo“ ka ravnici brzinom od oko 50 kilometara na sat. Taj razorni val naprosto je zbrisao područje u dužini od 55 i širini od 15 kilometara. Stvorilo se privremeno jezero površine 12.000 kvadratnih kilometara. Više od 160.000 ljudi je poginulo, a oko milion je ostalo zarobljeno više od devet dana. Imovinska šteta bila je veća od 500 miliona američkih dolara.

Evakuacija nije mogla u potpunosti da se sprovede zbog ekstremno loših vremenskih uslova i loše komunikacije. ●

POPLAVA RIJEKE HUANGHO IZ 1938. IZAZVANA JE U VOJNE SVRHE

Drugi kinesko-japanski rat bio je u punom jeku i Kina se nalazila pod velikim pritiskom snaga Japana koje su silovito napredovale. Vojni vrh Kine odlučio je tada da se brana na rijeci podigne i izazove vodeni val koji bi trebao zaustaviti ili bar usporiti Japance.

Međutim, poplava je odnijela živote oko 800.000 ljudi, uništila usjeve i učinila zemlju neplodnom dugo godina...

Japanci nisu imali mnogo žrtava jer su njihove snage bile izvan domaćaja poplave, ali je rat na poplavljenom području zaustavljen te je prešao u gerilsku borbu. U sukobu kineskih nacionalista, komunista i Japanaca tada niko i nije mario za stanovništvo, kojemu je podmetnuta priča o tome kako su branu uništili japanski avioni.

cembra 1287. godine i ubila više od 80.000 ljudi. Na prostoru Holandije zabilježena je još jedna katastrofalna poplava. Desila se 5. novembra 1530. godine. Veći dio zemlje bio je pogođen vodom koja je odnijela više od 120.000 života.

Brana Bankjao, locirana na rijeci Ru u gradu Džumajden, izgrađena je 1949. godine. Proizvodila je 20 GW struje i mnogi gradovi su zavisili od učinka ove brane. Napravljena je da može izdržati poplave koje se javljaju jednom u hiljadu godina, sa padavinama do 306 mm na dan.

Međutim, u avgustu 1975. godine Kinu su pogodile ogromne padavine. Količina kiše koja je pala samo u jednom danu bila je ravna godišnjem prosjeku. Meteorolozi nisu mogli predvidjeti tolike oborine, a ni radnici na brani nisu se mogli pripremiti

GET IT ON
Google play

Download on the
App Store

ekapija
.ba

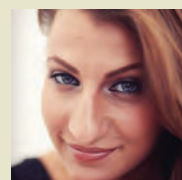

Priča Karima Zaimovića

TAJNA NIKOLE TESLE PRETOČENA U STRIP

U časopisu Massachusetts Review objavljen je strip nastao prema priči *Tajna Nikole Tesle*, pisca Karima Zaimovića. Autori stripa su crtač Enis Čišić i Aleksandar Brezar, novinar i prevoditelj, koji kažu da im je zbirka kratkih priča *Tajna džema od malina*, koja je rano preminulom Zaimoviću osigurala značajno mjesto u bh. književnosti, predstavljala veliki izazov.

„Kada mi je prije tri godine urednik Massachusetts Reviewa, Jim Hicks, onako usput predložio da bi bilo dobro da neko pretvori jednu od priča Karima Zaimovića u strip, nisam znao u šta se upuštam – na kraju krajeva, niti sam se do tada bavio stripom, niti sam i u jednom momentu pomislio da ću se ikada baviti tim žanrom. Prvih godinu dana me je, svaki put kada bih pomislio na tu ideju, hvatao panični strah: da li sam ja u stanju da Karimove riječi pretvorim u strip, kojeg je on toliko volio i čiji je bio najbolji kritičar u bivšoj državi“, napisao je Brezar na svom blogu.

PREPORUKA

AMILA TERZIMEHIĆ, GLUMICA

Film: *La grande bellezza*; Paolo Sorrentino; *Laži, trikovi i mnogo bla, bla* - film koji djeluje tako da, kada se završi, ostaneš u kinu sjediti još pola sata...

Knjiga: Još uvijek neobjavljena drama *Biseri* glumice i moje kolegice Ane-Mije Milić. Vidjet ćete ubrzo i čut će se. **CD:** Studijski album, *Untold things* Jocelyn Pook. U trenutku osjećaš sve emocije - tugu, sreću, budi ti se savjest, daje ti motiv, inspiraciju... Budi sva čula, a od opuštenog tijela čini da je spremno da poleti u visine...

Predstava: *Helverova noć* i *Zvijer na mjesecu*, Dine Mustafića. Dodajem i *Tajnu džema od malina* Selme Spahić. Kada se velike ruke slože nastaje magija.

Web-stranica: Mogu li bonus kvisko na još jednu predstavu ili film? Ja i kompjuter smo *in a complicated relationship*.

Četiri koncerta u oktobru

MAKSIM MRVICA PONOVO U BIH

Maksim Mrvica, klavirski virtuoz, 6. oktobra počeo će novu turneju po BiH, u sklopu koje će održati četiri ekskluzivna solistička koncerta.

Turneja će počinje u Zenici, koncertom u Bosanskom narodnom pozorištu, a nastavlja se 7. oktobra u Sarajevu, koncertom u Bosanskom kulturnom centru. Dan poslije, točnije 8. oktobra, Maksim će održati koncert u Mostaru, u domu H. S. Kosača, a 9. oktobra u Tuzli, u Bosanskom kulturnom centru. „Maksim Mrvica je zaista veliki umjetnik i svjetska zvijezda, a publici u BiH će prirediti nezaboravne koncerte na kojima će predstaviti svojevrsnu retrospektivu svojih deset do sada objavljenih crossover studijskih albuma“, najavljuje Tomislav Kašljević, producent bosanskohercegovačke turneje Maksima Mrvice. U sklopu predstojeće turneje, Mrvica će promovirati i svoj aktualni album „The Movies“, na kojem izvodi glazbene teme iz filmskih klasika i blockbustera, između ostalog popularne kompozicije iz filmova Kum, Rocky, Gladijator, Pirati sa Kariba, Nemoguća misija, Amelie i drugih.

Završen 3. Tuzla Film Festival

„VILA“ FILMU „MONTEVIDEO, VIDIMO SE“

Srbijanski film „Montevideo, vidimo se“ proglašen je za najbolji dugometražni film prikazan na 3. Tuzla Film Festivalu južnoslovenskog filma i pripala mu je nagrada „Vila“. U konkurenciji za nagradu „Vila“ bili su još hrvatski filmovi „Broj 55“ i „Kauboji“, te srbijanski film „Mamula“.

U kategoriji dokumentarnih filmova, za najbolji je proglašen film „Ničiji“, reditelja Jadrana Bobana iz Hrvatske. Za

najbolji kratki film izabran je uradak „Kutija“, za koji je režiju i scenario potpisao Vanja Jambrović iz Hrvatske.

U kategoriji animiranih filmova glavna nagrada pripala je makedonskom autoru Vuku Mitevskom za film „Alerik“. U kategoriji „Snimaj bilo čim“, koja za cilj ima promociju amaterskog filmskog aktivizma, za najbolji film izabran je „Narodna kuhinja“, kojeg su zajedno režirali Dragana Nikolić i Siniša Stojanović, iz Srbije.

U internacionalnoj sekciji, koja je eksperimentalno formirana ove godine, nagradu za najbolje ostvarenje dobio je internacionalni dugometražni film „Xanadu“, režisera Dominica Reynoldsa iz Škotske, a u istoj kategoriji su dodijeljene i specijalne nagrade.

Festival u Bosanskom Novom

NAGRADA MOSTARSKOM TEATRU MLADIH

Mostarski teatar mladih 1974. na Druhom festivalu pozorišnog stvaralaštva „Novogradska scena 2014“ nagrađen je za predstavu „Mimar“.

Na ovom festivalu, održanom u Bosanskom Novom, Mostarcima je pripala nagrada za najbolji scenski pokret i kolektivnu igru.

Predstava je nastala na osnovu priče novinara Refika Hamzića, a dramski tekst je napisala Ljubica Ostojić. Sevdalinku je odabrao Ismet Ćumurija, kostime uradila Amra Džinalija, a scenografiju Aldina Begić. U obnovljenoj predstavi igraju Merjema Macić, Selma Husnić, Faris Smajkić i Midhad Mašić. Predstavu je režirao Sead Đulić.

Do sada je izvedena 136 puta na brojnim scenama širom svijeta.

OSVRĆEMO SE MI, VJERUJ, NIJE MI LAKO

Ideali i tahan-halva

Rasipnici poput Hameta početkom mjeseca sve pare potroše na hranu. Zato poslije gladuju

PIŠE: Asaf Bežirović

KAFE KUJARICA: Rily i Sarajčica su dobili sina. Zdravog. Još mu ime nisu nadili. Sarajčica je, šu-ćur Allahu, dobro podnijela trudnoću. I, reklo bi se, čiča-mića gotova priča. Al' nije tako. Naime, Rily i Sarajčica su imali stanovitih problema. Mislili su, riješit će ih van zoološkog vrta u kojem su živjeli. Pa pobjegnu. No, spengaju lavicu Sarajčicu nakon dva dana, vrata je u kafez. Rilya uhvate nakod dvadesetak dana.

"Nisi ti mala zajebancija!", rekla je Sarajčica svom lavu. "Maćak si pravi kad su te tek nakon dvadeset dana uhvatili! Gdje si se krio?" Maćak ispriča da krio se u banci. Hranio se generalnim pa izvršnim direktorom, članovima nadzornog i upravnog odbora, ali niko nije primjetio da ovih nema.

"Tek kad sam pojeo kafe kuharicu, uhvatili su me. Tu sam se zajebao, inače bih još bio van Pionirske!", tužno će Rily. Sarajčica ga je dugo i toplo lizala. Sve sam ja ovo ispričao sestričnici kad smo bili u posjeti Pionirskoj i stajali ispred kafeza u kojem su bili lav i lavica. "Ma, daj!", rekla je sedmogodišnja setrična. "Kani se priča za malu djecu. Moram na fitnes!"

PIVO: Farku niko nije vidio sa čašom vode u ruci. Samo pivo. Ništa drugo. Pitajte li ga kako zna koje je pivo dobro, reći će: "Nakon prvog gutljaja možeš znati je li pivo dobro, ali ipak najbolje je biti potpuno siguran!"

Njemu je drago da BiH ima nekolicinu svojih pivara. Jer, misli on, nisi država ako nemaš barem jedno svoje pivo. Tekma Bosna – Kipar ga je sjebala. Nije se nadao pobjedi Kipra.

Kod šestog utješnog piva rekao je:

"Kad pobijediš, zaslužuješ pivo. Kad izgubiš, potrebno ti je!" Pivo ga je od jedne žene

rastavilo, a sa drugom ga još nije sastavilo.

TAHAN-HALVA: Ja, pak, volim vodu. Ali to nije smetnja da se Farko i ja ne družimo. Naprotiv. Farko

sa pivom mezi tahan-halvu. A ja tahan volim više nego išta. A da voda ide sa njom, ide. K'o mlijeko. I, tako, on pije svoje, ja svoje, a mezimo tahan-halvom. Farko je negdje pročitao da je na hiljade ljudi živjelo bez ljubavi, ali bez vode niti jedan. "Osim toga, kad je bunar prazan, shvatiš koliko ti voda znači!", zaključio je.

Ja sam, pak, njemu govorio da pivo je veći izum i od točka. Pa smo se fino slagali, uz tahan-halvu.

PUTIN: Ponekad nam Hame pokvari čeif. Pristavi se i počne kukati kako samo što nije umro od gladi. Pa kudi sve oko sebe. Državi i političarima jebe sve po spisku. Svi su mu krivi osim njega.

"Daj, Hame, samo kukaš umjesto da umreš sa malo više dostojanstva!", narezilo ga je Farko.

"Bogme si, Farko, u pravu! Rasipnici poput Hameta početkom mjeseca sve pare potroše na hranu. Zato poslije gladuju!", zajebavao sam se ja.

Tek, da skrene temu, Hame je počeo priču o tome kako su Dodik i "ona njegova" išli kod Putina u Rusiju, kako će se, ako se Škotska otcijepi od Velike Britanije, i Republika Srpska otcijepiti od BiH, pa eto rata. "Kol'ko li će trajati?", pitao se Hame.

"Četiri godine!", rekao je Farko. "Ovdje ti, Hame, svaki rat traje četiri godine. Dakle, pun mandat!"

Tu je Hame spomenuo svog brata. Dobitnika Zlatnog ljljana. Posthumno, doduše, zaključio je Hame. Bio je dobar čovjek, hrabar, pa smo imali samo lijepe riječi za njega.

"Moj je buraz poginuo za ideale!", rekao je Hame.

"Sad, eto, nema ni jedno ni drugo!", zaključio je Mute. ●

www.snagabih.ba

U JEDINSTVU JE
SNAGA

Prvi put u regionu
serija s Bliskog Istoka

Leptirčica

ponedjeljak - četvrtak
22:00

